

3^ο ΓΕΛ Κομοτηνής
Σχολικό έτος 2014-2015

Β' Τετράμηνο

ΑΡ8: «Όψεις του Ναζισμού στον Παγκόσμιο
Κινηματογράφο»

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Σοφία Κιόρογλου, ΠΕ02

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	σελ.4-5
2. Η ομάδα μας	6
3. Φασισμός – Ναζισμός	7
4. Το ιστορικό πλαίσιο	8
5. Διαφορές μεταξύ του Συντάγματος της Βαϊμάρης και του προγράμματος των 25 σημείων του ναζιστικού κόμματος	9
6. Το πρόγραμμα των 25 σημείων	10-12
7. Όψεις του Ναζισμού στον Παγκόσμιο Κινηματογράφο	13-55
α La vita è bella (Η ζωή είναι ωραία)	14-18
α1.Οι πρώτες αντισημιτικές κινήσεις	
α2.Η προπαγάνδα	
α3.Η σχέση του Γκουίντο με το στρατιωτικό γιατρό	
β Schindler's list (Η λίστα του Σίντλερ)	19-27
β1. Η ιστορία του Σίντλερ	
β2. Η ιστορία της λίστας	
β3. Ο Σίντλερ και οι Εβραίοι	
β4. Ο στρατηγός Άμον Γκετ	
β5. Το τέλος της ιστορίας	
γ The Pianist (Ο Πιανίστας)	28-37
γ1. Η αληθινή ιστορία του Βλάντισλαβ Σπίλμαν	
γ2. Μέτρα των Ναζί κατά των Εβραίων	
γ3. Η κατάληξη των Γερμανών μετά το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πόλεμου	
γ4. Το τέλος του Γερμανού αξιωματικού Βιλμ Χόσενφελντ	
γ5. Η δίκη της Νυρεμβέργης	
δ Swing kids (Τα παιδιά του Swing)	38-49

δ1. Η υπόθεση	
δ2. Πίτερ – Τόμας	
δ3. Η χιτλερική νεολαία	
δ4. Η σύνδεση του swing με το Ναζισμό	
ε Die Welle (Το Κύμα)	48-55
ε1. Οι συνθήκες ανόδου του Νεοναζισμού	
ε2. Ο φανατισμός: Η περίπτωση του μαθητή Τιμ	
ε3. Οι αντιδράσεις- Οι περιπτώσεις των αντιφρονούντων: Κάρο και Μόνα	
ε4. Το δίδαγμα: Η τελική ομιλία του καθηγητή	
8. Άλλες όψεις του Ναζισμού- Η ελληνική περίπτωση: Τα Τάγματα Ασφαλείας	56-59
9. Άλλες σινε-προτάσεις	59-61
10. Αποτελέσματα ερωτηματολογίου	62-68
11. Συμπεράσματα	69-70
12. Πηγές –Βιβλιογραφία	71

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του μαθήματος της ερευνητικής εργασίας Β' Τετραμήνου του σχολικού έτους 2014-2015, 19 μαθητές της Α' Τάξης με πολλή όρεξη για μελέτη και αυξημένο ιστορικό ενδιαφέρον συγκρότησαν την ομάδα του AP8 με τίτλο "Όψεις του Ναζισμού στον Παγκόσμιο Κινηματογράφο". Το ενδιαφέρον διπλό. Αφενός να μελετήσουμε το φαινόμενο του Ναζισμού, που δυστυχώς αναβιώνει επικίνδυνα στις μέρες μας και αφετέρου να παρατηρήσουμε πώς η Έβδομη Τέχνη κατέγραψε την πρώτη καταστροφική εμφάνισή του στην παγκόσμια ιστορία.

Παρότι οι μαθητές είχαν γενική γνώση του θέματος, παρέμεναν άλυτες απορίες σχετικά με τον ορισμό του Ναζισμού, τις αιτίες που οδήγησαν στη γέννηση και την άνοδό του και το ιδεολογικό του υπόβαθρο. Παράλληλα, η πλειοψηφία των μαθητών θεωρούσε ότι τα πυρά των εθνικοσοσιαλιστών στράφηκαν μόνο εναντίον των Εβραίων, ενώ αγνοούσε τη δράση Ελλήνων στο πλευρό των κατακτητών.

Το πρώτο μας βήμα λοιπόν ήταν να αναζητήσουμε αρχεία της εποχής και να μελετήσουμε τις ομιλίες του Χίτλερ. Παρατηρώντας τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία που συνόδευαν τους προπαγανδιστικούς του λόγους, εντοπίσαμε τα στοιχεία εκείνα που παρέσυραν τους εξαθλιωμένους Γερμανούς στο πλευρό του σέρνοντας στο θάνατο εκατομμύρια ανθρώπους.

Γρήγορα όμως μας γεννήθηκε η απορία «τι έλεγε στις ομιλίες του;». Βρήκαμε λοιπόν το πρόγραμμα του κόμματός του και εξετάσαμε τις βασικές αρχές του. Πολλές αναφορές σε προηγούμενα γεγονότα μάς οδήγησαν στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, στις συνθήκες ειρήνης που τον ακολούθησαν και στο βραχύβιο Σύνταγμα της Βαϊμάρης. Αφού ξεκαθαρίσαμε το τοπίο και καταφέραμε να ενταχθούμε στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής, ήμασταν έτοιμοι να εισχωρήσουμε στον κόσμο του κινηματογράφου.

Η πρώτη ταινία που είδαμε (*La vita è bella*) θεωρήθηκε εισαγωγική. Πραγματευόταν τη σκληρή πραγματικότητα των στρατοπέδων συγκέντρωσης και το Ολοκαύτωμα. Μας έδωσε την ευκαιρία να παρατηρήσουμε τον τρόπο δίωξης των Εβραίων και την προπαγάνδα σε διάφορους τομείς της καθημερινής ζωής. Μελετήσαμε την ταινία σε ομάδες,

παρουσιάσαμε τα αποτελέσματα των ερευνών μας και αφού διαφάνηκαν οι προτιμήσεις των ομάδων, ανατέθηκαν νέες ξεχωριστές ταινίες στην καθεμία.

Οι όψεις του Ναζισμού θα εκτείνονταν από τις διώξεις των Εβραίων και το Γκέτο της Βαρσοβίας¹, μέχρι τη βοήθεια που προσέφεραν Γερμανοί αξιωματικοί ή μεγαλοεπιχειρηματίες σε Εβραίους, διώξεις εναντίον νεαρών χορευτών αλλά και παράτολμα εκπαιδευτικά πειράματα, που σχετίζονται με την άνοδο του Νεοναζισμού. Σε πολλές περιπτώσεις οι ταινίες μάς οδηγούσαν στο επόμενο βήμα, στην επόμενη αναζήτηση κι έτσι παρακολουθούσαμε συμπληρωματικά αποσπάσματα από ντοκιμαντέρ, παλιότερες ταινίες ή καλλιτεχνικά βίντεο, που μας έδιναν τροφή για συζήτηση και προβληματισμό.

Ενδεικτικά, προτείνουμε:

<https://www.youtube.com/watch?v=2VfbZ4dnUus>

από την ταινία του Charlie Chaplin “Ο Μεγάλος Δικτάτωρ”, 1940

Το ταξίδι αρχίζει...

Επιγραφή σε κατάστημα της Θεσσαλονίκης. Το 96% του συνολικού εβραϊκού πληθυσμού της πόλης εξοντώθηκε. Ήταν το υψηλότερο ποσοστό που σημειώθηκε σε ελληνική πόλη.

---

¹ Γκέτο: (ή «εβραϊκή συνοικία») οριοθετημένο τμήμα της πόλης, στο οποίο μεταφέρθηκαν όλοι οι Εβραίοι της περιοχής, δηλαδή περίπου μισό εκατομμύριο. Εκατοντάδες γκέτο δημιουργήθηκαν στις κατεχόμενες περιοχές, όπου μεταφέρθηκαν Εβραίοι και Ρομά.

Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ

1. Αγελαρίδου Μαρία
2. Δερδελάκου Μαργαρίτα
3. Ζουρνατζή Ελένη - Χριστίνα
4. Καμπάκ Χουσεΐν Αρζού
5. Μάγκας Μιχάλης
6. Μαντραφούδη Κάλλη
7. Νεραντζάκης Τριαντάφυλλος
8. Ουζουνάκη Αγγελική
9. Παυλίδου Παυλίνα
10. Πολυχρονιάδου Στέλλα
11. Σμυλάνη Άννα
12. Σμυλάνη Χριστίνα
13. Σόφτας Ευάγγελος
14. Στεργίου Κατερίνα
15. Στεργίου Ραφαέλα
16. Τρέσαλου Κλεοπάτρα
17. Τσόνιας Θανάσης
18. Φέτσιου Κατερίνα
19. Χαμτζίδου Ιωάννα

Φασισμός-Ναζισμός

Πολλές φορές τυχαίνει να συγχέουμε τον όρο του φασισμού με αυτόν του ναζισμού. Είναι, όμως, οι δύο έννοιες ταυτόσημες; Κι αν όχι, για ποιο λόγο συνηθίζουμε να τις μπερδεύουμε;

Με τον όρο φασισμό εννοούμε το ακροδεξιό πολιτικοκοινωνικό σύστημα, που χαρακτηρίζεται από την αυταρχικότητα και τον εθνικιστικό χαρακτήρα, καταργεί τον κοινοβουλευτισμό και τη δημοκρατία και βασιίζεται στον μονοκομματισμό και στον ολοκληρωτισμό. Είναι το δικτατορικό καθεστώς που επικράτησε με αρχηγό τον Μουσολίνι στην Ιταλία αλλά πολλές φορές χρησιμοποιείται και ως χαρακτηρισμός αυταρχικής ενέργειας, πράξης ή καταπιεστικής, δεσποτικής συμπεριφοράς. Σύμφωνα με τον Αμερικανό πολιτικό επιστήμονα, Robert Paxton, ένα κόμμα μαζικής απήχησης που συγκροτείται από αφοσιωμένους εθνικιστές χάνει τον δημοκρατικό του χαρακτήρα και χωρίς ηθικούς ή νομικούς φραγμούς επιδιώκει την καλύτερη εσωτερική εκκαθάριση αλλά διαθέτει και ιμπεριαλιστικές διαθέσεις.

Από την άλλη μεριά ο ναζισμός ή αλλιώς εθνικοσοσιαλισμός, είναι η ιδεολογία που αναπτύχθηκε στη ναζιστική Γερμανία τον 20^ο αιώνα (παρόλο που οι ιδεολογικές του ρίζες βρίσκονται στον 19^ο) και εξέφραζε το ναζιστικό κόμμα. Οι αντικομμουνιστικές παραστρατιωτικές ομάδες, που δημιουργήθηκαν μετά το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στη Γερμανία, σε συνδυασμό με στοιχεία του ακροδεξιού γερμανικού εθνικιστικού κινήματος ήταν αυτές που έθεσαν τις βάσεις του. Προωθούσε αντισημιτικά και αντιμαρξιστικά θέματα με κύριο όπλο του την βία και τον μιλιταρισμό και υποστήριζε την ιδέα της άριας φυλής. Απειλή για αυτή τη καθαρότητα της φυλής θεωρούνταν οι Εβραίοι, που είχαν συνδεθεί με το διαφωτισμό και τη δημοκρατία, οι Ρομά, οι σωματικά ή διανοητικά ανάπηροι, οι ομοφυλόφιλοι, οι μαύροι και γενικά οποιαδήποτε μειονότητα ή κοινωνική ομάδα με ιδιαιτερότητες. Από όλα αυτά συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι ο ναζισμός αποτελεί μία κατηγορία του φασισμού που ενσωματώνει τον βιολογικό ρατσισμό και τον αντισημιτισμό.

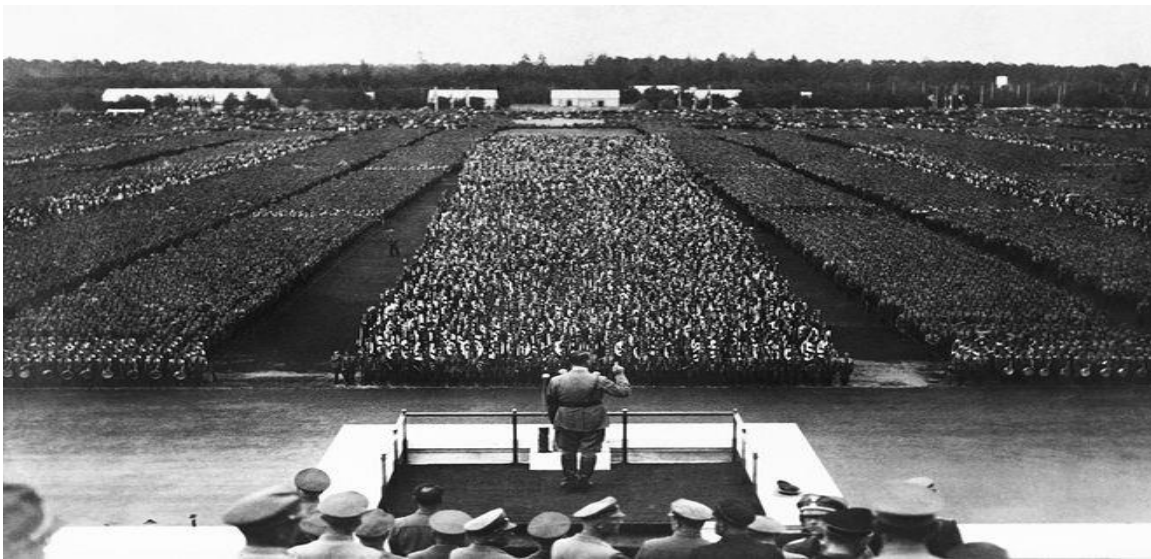
Χριστίνα Σμυλάνη, Α1

Το ιστορικό πλαίσιο

Μετά τη λήξη του Α' Παγκόσμιου Πόλεμου (1918) η Γερμανία υποχρεώθηκε να αναλάβει πλήρη ευθύνη για αυτόν και να υπογράψει τη συνθήκη των Βερσαλλιών (1919) με όρους ιδιαίτερας επαχθείς. Οι όροι περιλάμβαναν μεταξύ άλλων:

1. Καταβολή πολύ υψηλών πολεμικών αποζημιώσεων
2. Απώλεια όλων των αποικιών
3. Απώλεια περιοχών που προσαρτήθηκαν σε γειτονικές χώρες
4. Αποστρατικοποίηση και αφοπλισμό

Οι όροι αυτοί δημιούργησαν δυσαρέσκεια μεταξύ των Γερμανών και σταδιακά αναπτύχθηκε μία τάση αναθεωρητισμού. Παρότι το Σύνταγμα της Βαϊμάρης (1919) φάνηκε προσωρινά να σταθεροποιεί την κατάσταση στο εσωτερικό της χώρας, όταν αργότερα ξέσπασε η παγκόσμια οικονομική κρίση (1929) ο αντίκτυπος ήταν τραυματικός και για τη Γερμανία. Ο αριθμός των ανέργων άγγιξε τα 6.000.000 και τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας κορυφώθηκαν. Κάτω από αυτές τις συνθήκες «αναδύθηκε το άστρο του Χίτλερ», ο οποίος με τη φιλολαϊκή και φιλοαγροτική του προπαγάνδα κατάφερε μέσα σε λίγα χρόνια να κερδίσει ποσοστό μεγαλύτερο από το 34% των Γερμανών ψηφοφόρων και να εδραιώσει τη ναζιστική του κυριαρχία.

Διαφορές συντάγματος Βαϊμάρης και 25 σημείων των Ναζί

Σύμφωνα με την ιδεολογία των Ναζί, στο Γερμανικό Κράτος ανήκαν μόνο όσοι είχαν γερμανικό αίμα και ανήκαν στο Γερμανικό Έθνος. Δικαιώματα για άσκηση εξουσίας είχε μόνο ο Γερμανικός Λαός, ενώ στη συνθήκη της Βαϊμάρης είναι ευρύτερη η έννοια του Γερμανικού Κράτους και του Γερμανικού Λαού.

Το Κράτος, σύμφωνα με τους Ναζί, αφαιρούσε το δικαίωμα σε ανθρώπους που κατοικούσαν στη Γερμανία να είναι πολίτες του κράτους και, κατά συνέπεια, να είναι όλοι ίσοι ενώπιον του νόμου. Επιπλέον, οι Ναζί δεν μπορούσαν να δεχθούν ότι τα νομικά προνόμια ή μειονεκτήματα που στηρίζονται στη γέννηση ή την κοινωνική θέση έπρεπε να καταργηθούν.

Οι Ναζί δεν έδιναν σε όλους τους πολίτες το δικαίωμα μετακίνησης και εγκατάστασης στη Γερμανία κι ακόμη υποχρέωναν τους μη Γερμανούς να φεύγουν εκτός της χώρας.

Αυτοί που αποτελούσαν το ναζιστικό κόμμα δεν έδιναν το δικαίωμα της εκπαίδευσης στους μη Γερμανούς, ενώ επίσης παράνομα να εκδίωκαν τις αλλόγλωσσες κοινότητες, με αποτέλεσμα αυτές να στερούνται την εθνική τους ταυτότητα.

Οι τέχνες, η επιστήμη και η διδασκαλία είναι ελεύθερες και το Κράτος οφείλει μόνο να παρέχει προστασία κι όχι να επεμβαίνει. Άρα ήταν παράνομο που οι Ναζί έλεγχαν την μόρφωση των παιδιών.

Είναι απαραβίαστο δικαίωμα των ανθρώπων να εκφράζουν ελεύθερα την γνώμη τους είτε προφορικά είτε γραπτά είτε με κάποιο άλλο τρόπο. Όμως οι Ναζιστές στέρησαν αυτό το δικαίωμα, καθώς έλεγχαν τους συντάκτες, τις εφημερίδες και τα ραδιόφωνα.

Οι Ναζί δεν επέτρεπαν ουσιαστικά την ελευθερία των θρησκευτικών δογμάτων, διότι θεωρούσαν ότι οποιαδήποτε διαφορετική θρησκεία ήταν απειλή για τη Γερμανική Φυλή. Ενώ είναι απαραβίαστο δικαίωμα η ελεύθερη άσκηση της θρησκείας σύμφωνα με τη συνθήκη της Βαϊμάρης.

Αγγελική Ουζουνάκη, Α1

«Πρόγραμμα των 25 σημείων του ναζιστικού κόμματος»

(επιλογή και συγχώνευση ορισμένων)

- 1. **Απαιτούμε** την ένωση ολόκληρης της Γερμανίας σε μια **Μείζονα Γερμανία** πάνω στη βάση του εθνικού αυτοπροσδιορισμού.
- 2. **Απαιτούμε** ισότητα δικαιωμάτων του Γερμανικού Λαού στις σχέσεις του με άλλα Έθνη και την **κατάργηση** των συνθηκών των Βερσαλλιών και του Σεν Ζερμέν.
- 3. **Απαιτούμε** γη και χώρο για τη διατροφή του λαού μας και την εγκατάσταση του πλεονάζοντος πληθυσμού.

⇒ *Επιθετικός εθνικισμός, ρεβανσισμός, επεκτατισμός ιμπεριαλισμός, απαίτηση «Ζωτικού Χώρου».*

- 4. Μόνον αυτοί με **γερμανικό αίμα**, ανεξαρτήτως πεποιθήσεων, μπορούν να είναι μέλη του Έθνους. Συνεπώς, **κανείς Εβραίος** δεν μπορεί να ανήκει στο Έθνος.

⇒ *Υπεράσπιση του «δικαίου του αίματος» σε βάρος του «δικαίου του εδάφους», που αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του ρατσισμού, καθώς οι άνθρωποι ομαδοποιούνται με βάση «ιερά» και αμετάβλητα βιολογικά χαρακτηριστικά.*

- 5. Όλοι οι πολίτες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.
- 6. Πρέπει να είναι πρωταρχικό καθήκον κάθε πολίτη να εκτελεί χειρωνακτική ή νοητική εργασία.
- 7. **Απαιτούμε** την κατάργηση εισοδημάτων που δεν προέρχονται από εργασία.
- 8. **Απαιτούμε** την εθνικοποίηση όλων των εταιρειών που έχουν συμπήξει ενώσεις σχηματίζοντας τραστ.
- 9. **Απαιτούμε** την διανομή των κερδών μεγάλων βιομηχανικών εταιρειών.
- 10. **Απαιτούμε** αναδιανομή της γης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Έθνους μας και την ψήφιση νόμου για την απαλλοτρίωση γαιών με σκοπό την κοινοτική τους χρήση χωρίς αντάλλαγμα.

⇒ *Η αντικαπιταλιστική, φιλολαϊκή, φιλεργατική και φιλοαγροτική ρητορική, αυστηρά περιχαρακωμένη στην υπηρεσία του «καλού του συνόλου».*

- 11. Η **μετανάστευση** όλων των **μη Γερμανών** προς την χώρα πρέπει να απαγορευθεί. **Απαιτούμε** όλοι οι μη Γερμανοί, που εισήλθαν στην χώρα μετά τις 2 Αυγούστου 1914, να κληθούν να εγκαταλείψουν άμεσα την Γερμανία.
- 12. Οι μη πολίτες μπορούν να ζουν στην Γερμανία ως επισκέπτες και πρέπει να υπόκεινται στην περί ξένων νομοθεσία.
- 13. **Απαιτούμε** το Κράτος να εκπληρώσει το πρωταρχικό του καθήκον για να εξασφαλίσει τα προς το ζην σε όλους τους πολίτες του. Αν αποδειχθεί αδύνατη η διατροφή ολόκληρου του πληθυσμού, οι μη πολίτες πρέπει να απελαθούν από το **Ράιχ**.

⇒ *Ξενοφοβία και μισαλλοδοξία, απέχθεια προς τους μετανάστες, τους διαφορετικούς, τους «άλλους».*

- 14. **Απαιτούμε** την αμείλικτη δίωξη όσων οι δραστηριότητες θίγουν το **δημόσιο συμφέρον**. Οι κοινοί εγκληματίες, οι τοκογλύφοι, οι κερδοσκόποι κλπ., πρέπει να τιμωρούνται με θάνατο, ανεξαρτήτως πεποιθήσεων ή φυλετικής καταγωγής.

⇒ *Το ισχυρό (ναζιστικό) Κράτος είναι ο εκφραστής των συμφερόντων του Έθνους. Εδώ βρίσκεται η βάση του ναζιστικού ολοκληρωτισμού: εφόσον έθνος, κράτος και ναζιστικό κόμμα ταυτίζονται, κάθε διαφωνία προς τη ναζιστική πολιτική είναι αντεθνική στάση που βιαίως τιμωρείται.*

- 15. Το **Κράτος** πρέπει να αναλάβει εκτεταμένη **ανασυγκρότηση του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος**, ώστε να είναι προσβάσιμο σε κάθε ικανό και σκληρά εργαζόμενο Γερμανό. Το σχολείο οφείλει να παράσχει στον μαθητή την κατανόηση του Έθνους και του Κράτους μέσω της μελέτης των πολιτικών υποθέσεων.
- 16. Το Κράτος πρέπει να διασφαλίσει ώστε τα επίπεδα υγείας του Έθνους να ανέλθουν, προστατεύοντας μητέρες και παιδιά, απαγορεύοντας την παιδική εργασία και ενισχύοντας την φυσική δύναμη μέσω νομοθεσίας.

- 17. **Απαιτούμε** εκτεταμένη ανάπτυξη της ασφάλισης των ατόμων μεγάλης ηλικίας.

⇒ *Η επιδίωξη μορφών κοινωνικού κράτους, ενός κράτους-προστάτη του λαού, που είναι όμως ρατσιστικό, αυταρχικό και ανελεύθερο.*

- 18. Για την δημιουργία ενός Εθνικού Γερμανικού Τύπου **απαιτούμε**:
  - ❖ Όλοι οι εκδότες και συντάκτες των Γερμανόφωνων εφημερίδων να ανήκουν στο Έθνος.
  - ❖ Ότι καμία μη Γερμανική εφημερίδα δεν μπορεί να κυκλοφορήσει χωρίς εκπεφρασμένη έγκριση του Κράτους.
  - ❖ **Απαιτούμε** την δια Νόμου δίωξη όλων των τάσεων της τέχνης και της λογοτεχνίας που διαφθείρουν την εθνική ζωή και την απαγόρευση πολιτιστικών εκδηλώσεων που παραβιάζουν αυτή την απαίτηση.
- 19. **Απαιτούμε** ελευθερία όλων των θρησκευτικών δογμάτων ανά την επικράτεια, υπό την προϋπόθεση ότι δεν απειλούν την ύπαρξή της και δεν προσβάλλουν το δημόσιο αίσθημα της Γερμανικής φυλής. Το κοινό συμφέρον είναι υπεράνω του ατομικού συμφέροντος.

⇒ *Η απέχθεια για τις ελευθερίες: έκφρασης, γνώμης, ελευθεροτυπίας, καλλιτεχνικής δημιουργίας.*

- Για να υλοποιηθούν όλα τα σημεία αυτού του Προγράμματος, **απαιτούμε** την δημιουργία ισχυρής κεντρικής διακυβέρνησης του Ράιχ, την άνευ όρων εξουσία του πολιτικού Κεντρικού Κοινοβουλίου σε ολόκληρο το Ράιχ.

⇒ *Η καλλιέργεια της ιδέας της ισχυρής εξουσίας, της αποφασιστικότητας και της δύναμης, το αίσθημα ηθικής ανωτερότητας, η περιφρόνηση των πολιτικών αντιπάλων.*

Κατερίνα Στεργίου, Α1

Όψεις του Ναζισμού στον Παγκόσμιο Κινηματογράφο

Οι ταινίες που είδαμε ...

Ένας Ιταλοεβραίος ζει μια ρομαντική ιστορία και χρησιμοποιεί την ανεξάντλητη φαντασία και το αστείο χιούμορ του, για να προστατέψει το μικρό του γιο από τη φριχτή πραγματικότητα των στρατοπέδων συγκέντρωσης.

Σκηνοθεσία: Roberto Benigni

Σενάριο: Vincenzo Cerami, Roberto Benigni

Πρωταγωνιστούν: Roberto Benigni, Nicoletta Braschi, Giorgio Cantarini

Έτος παραγωγής: 1997

Διακρίσεις: 3 Όσκαρ (Πρώτου ανδρικού ρόλου, καλύτερης μουσικής, καλύτερης ξενόγλωσσης ταινίας)

ΟΜΑΔΑ 1^η: Ποιες είναι οι πρώτες αντισημιτικές κινήσεις των Ναζί, που πραγματοποιούνται μέχρι την πρώτη βόλτα της οικογένειας στην πόλη;

Μιχάλης Μάγκας
Άννα Σμυλάνη
Χριστίνα Σμυλάνη
Κατερίνα Στεργίου
Άκης Τσόνιας

Μέχρι την πρώτη βόλτα της οικογένειας στην πόλη παρατηρούνται ορισμένες ενδείξεις ναζιστικών αντιλήψεων. Καταρχάς, η διευθύντρια και οι δάσκαλοι του δημοτικού σχολείου κάλεσαν τον επιθεωρητή προκειμένου να τους μιλήσει για το μανιφέστο που υπέγραψαν σχεδόν όλοι οι Ιταλοί επιστήμονες, το οποίο υποστηρίζει ότι οι Ιταλοί ανήκουν σε μια ανώτερη φυλή, καλύτερη από όλες τις άλλες.

Στη συνέχεια, στη δεξίωση στο Grand Hotel οι «βάρβαροι», όπως τους αποκαλεί ο θεός του Γκουίντο, έβαψαν το άλογό του πράσινο και έγραψαν τη φράση «Εβραϊκό άλογο», κίνηση αδιαμφισβήτητα ρατσιστική.

(Η προπαγάνδα...)

Κατά τη διάρκεια, επίσης, της δεξίωσης μία παρέα ανώτερης κοινωνικής τάξης συζητά για ένα σοκαριστικό πρόβλημα. «Ο τρελός στο κράτος κοστίζει 4 μάρκα την ημέρα. Ο ανάπηρος στοιχίζει 4,5 μάρκα την ημέρα, ενώ ο επιληπτικός 3,5. Με μέσο όρο 4 μάρκα την ημέρα αν υπάρχουν 300.000 ασθενείς το κράτος θα κέρδιζε 1.2 εκατομμύρια μάρκα την ημέρα αν τους εξόντωνε.»

Τέλος, όταν μεταφέρεται η τούρτα Αιθιοπία στο τραπέζι των διοργανωτών αλλά και όταν μπαίνει στην αίθουσα ο πρωταγωνιστής πάνω στο βαμμένο άλογο, ένας άνδρας με μάλλον στρατιωτική ιδιότητα χαιρετά με τον χαρακτηριστικό ναζιστικό τρόπο.

(ΟΜΑΔΑ 3^η)

- Παρατηρούμε ότι ο ναζισμός διαδίδεται σε παιδιά του Δημοτικού μέσα από απλά προβλήματα μαθηματικών.
- Με τον τρόπο αυτό το Κράτος προσπαθεί να επηρεάσει τη σκέψη και την αθωότητα των μικρών παιδιών μέσα από ένα σχολικό μάθημα. Παράλληλα, γίνεται αντιληπτό ότι κανένας δεν αντιδρά σε όλη αυτή τη βαρβαρότητα, ούτε φαίνεται τρομαγμένος.
- Έτσι, καταλαβαίνουμε ότι το κράτος αδιαφορεί για την ασθένεια ορισμένων ανθρώπων και σκέφτεται μόνο πώς θα τους εξοντώσει ώστε να μην ασχολείται με τέτοια προβλήματα.

ΟΜΑΔΑ 2^η : Ραφαέλα Στεργίου

Κλεοπάτρα Τρέσαλου

Ελένη – Χριστίνα Ζουρνατζή

Στέλλα Πολυχροσιάδου

Η σχέση του Γκουίντο με το στρατιωτικό γιατρό

Στην ταινία που παρακολουθήσαμε διαπιστώσαμε πως η αρχική σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στους δύο ήρωες, τον Γκουίντο και τον στρατιωτικό γιατρό, φαίνεται να είναι φιλική και παρατηρήσαμε πως υπάρχει μεγάλη οικειότητα μεταξύ αυτών των προσώπων.

Συγκεκριμένα, η σχέση τους ξεκινάει στο εστιατόριο του ξενοδοχείου, όπου εργάζεται ως σερβιτόρος ο Γκουίντο και ο γιατρός βρίσκεται εκεί για να γευματίσει. Κατά τη διάρκεια του γεύματός του αρχίζει μια συζήτηση μεταξύ τους και μέσω αυτής ο Γκουίντο αντιλαμβάνεται την εμμονή του γιατρού με τους γρίφους και έτσι μοιράζεται μαζί του έναν γρίφο που γνώριζε από τον πατέρα του. Η εύρεση ενός κοινού στοιχείου είναι η αιτία να δημιουργηθεί αυτή η συμπάθεια μεταξύ των δύο ηρώων.

Στη συνέχεια, ξανασυναντιούνται όταν πια ο γιατρός είναι έτοιμος για την αποχώρησή του από το ξενοδοχείο. Τότε, παρατηρούμε ότι ο γιατρός αποκαλεί χαρακτηριστικά τον Γκουίντο ως τον πιο ευφυή σερβιτόρο που είχε γνωρίσει και αντίστοιχα ο Γκουίντο τον αποκαλεί ως τον πιο καλλιεργημένο πελάτη που είχε ο ίδιος συναντήσει.

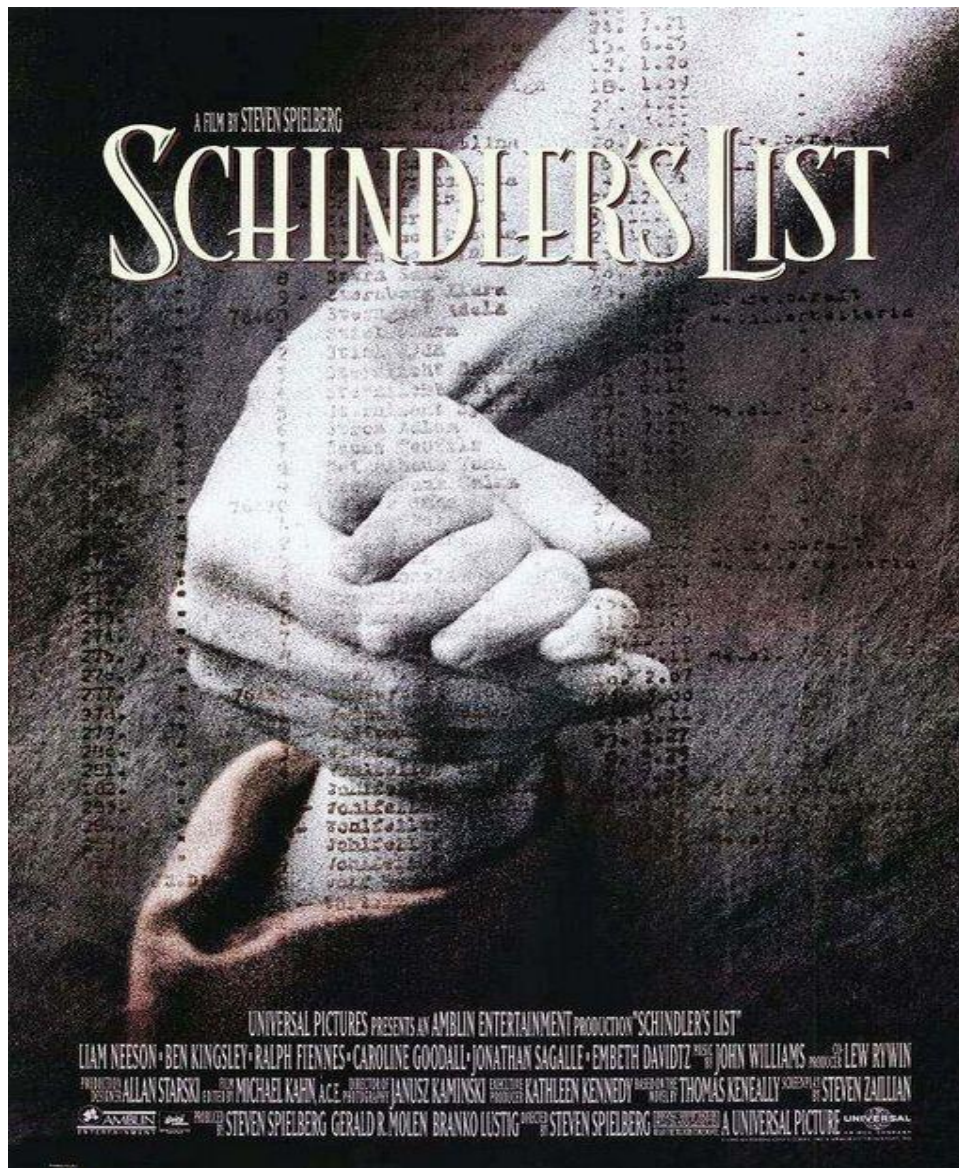
Καθώς η ταινία εξελίσσεται αντιλαμβανόμαστε πως όλα αυτά που έχουμε προαναφέρει ανατρέπονται, αφού όταν ο Γκουίντο βρίσκεται στο στρατόπεδο συγκέντρωσης και συναντά τον γιατρό γεννιέται μέσα του η ελπίδα ότι θα καταφέρει να επιβιώσει. Για αυτό το λόγο δέχεται και την πρόσκληση του γιατρού να εργαστεί ως σερβιτόρος σε δείπνο των Γερμανών αξιωματικών. Επίσης, μόλις ο γιατρός κάνει νεύμα στον Γκουίντο αυτός πλησιάζει και ο γιατρός του ανακοινώνει ότι θέλει να του πει κάτι σημαντικό. Ο Γκουίντο πιστεύει πως ο γιατρός θα του εκμυστηρευτεί κάποιο σχέδιο

διάσωσης. Ανέλπιστα ο γιατρός απλά αναζητάει μια λύση για έναν ακόμη γρίφο και έτσι οι ελπίδες του Γκουίντο καταρρέουν. Η σκηνή χαρακτηρίζεται από έντονη ειρωνεία, αφού ο γιατρός εκλιπαρεί για βοήθεια και αναφέρει πως έχει χάσει τον ύπνο του εξαιτίας του γρίφου τη στιγμή που η ζωή του Γκουίντο και της οικογένειάς του βρίσκεται σε κίνδυνο.

Τελικά συμπεραίνουμε πως η σχέση ανάμεσα στα δύο πρόσωπα δεν ήταν ειλικρινής ούτε βασιζόταν στην αμοιβαία εκτίμηση των προσώπων, εφόσον ο γιατρός είχε σκοπό να ικανοποιήσει μόνο το δικό του συμφέρον χωρίς να ενδιαφέρεται για την τύχη του Γκουίντο και της οικογένειάς του.

Ραφαέλα Στεργίου, Α4

ΟΜΑΔΑ

- Δερδελάκου Μαργαρίτα
- Μαντραφούδη Κάλλη
- Νεραντζάκης Τριαντάφυλλος
- Ουζουνάκη Αγγελική
- Σόφτας Ευάγγελος

Η ιστορία του Όσαρ Σίντλερ, ενός Γερμανού εργοστασιάρχη, που ξεκίνησε ως συνεργάτης των Ναζί αλλά κατέληξε να βοηθά μέσω της επιχείρησής του τους Εβραίους της Πολωνίας. Η λίστα που συνέταξε για τους υπαλλήλους του έσωσε από τον αφανισμό 1100 Εβραίους.

Σκηνοθεσία: Steven Spielberg

Σενάριο: Thomas Keneally (βιβλίο), Steven Zaillian (σενάριο)

Πρωταγωνιστούν: Liam Neeson, Ralph Fiennes, Ben Kingsley

Έτος παραγωγής: 1993

Διακρίσεις: 7 Όσκαρ (Καλύτερη φωτογραφία, καλύτερη σκηνοθεσία, καλύτερο διασκευασμένο σενάριο, καλύτερη καλλιτεχνική διεύθυνση, καλύτερη ταινία, καλύτερο μοντάζ, καλύτερη μουσική)

Η ιστορία του Σίντλερ

Ο Όσκαρ Σίντλερ γεννήθηκε το 1908 στη πόλη Τσβίταου, τότε περιοχή της Αυστροουγγαρίας και σήμερα της Τσεχίας. Ο πατέρας του, όπως και ο ίδιος, ήταν ιδιοκτήτης εργοστασίου και η μητέρα του ήταν νοικοκυρά.

Στις αρχές του 1944 αποφασίστηκε η μετατροπή του στρατοπέδου εργασίας του Πλάζοβ (έξω από την πόλη της Κρακοβίας) σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Το καλοκαίρι του 1944 τόσο το στρατόπεδο όσο και το εργοστάσιο του Σίντλερ αποφασίστηκε να κλείσουν. Ο Σίντλερ πρότεινε στον αξιωματικό του στρατοπέδου, Γκετ, να τον βοηθήσει να μεταφέρει το εργοστάσιο μαζί με τους υπαλλήλους του στην Τσεχοσλοβακία με σκοπό να συνεχίσει να προσφέρει στο τρίτο ράιχ με σημαντικά υλικά πολέμου. Αφού δωροδοκήθηκε, ο Γκετ συμφώνησε να τον βοηθήσει. Του έδωσε την εντολή να φτιάξει μία λίστα στην οποία θα αναφέρονταν τα ονόματα όλων των Εβραίων που θα πήγαιναν στο καινούργιο εργοστάσιο. Η λίστα περιείχε 1100 άτομα τα οποία ήταν όλοι οι υπάλληλοι του εργοστασίου του, αλλά και αρκετοί άλλοι.

Ευάγγελος Σόφτας, Α1

The image shows a page from a historical document, likely a list of names and numbers. The text is printed in a small, dense font. A large, bold, black text overlay is centered on the page, reading "Η λίστα του Σίντλερ" (The list of Sindler). The document appears to be a list of names and numbers, possibly related to the Holocaust, as mentioned in the text above. The paper is aged and yellowed.

Η ιστορία της λίστας

Ο Υπολοχαγός των Ες Ες, Άμον Γκετ, φτάνει στην Κρακοβία για να αρχίσει την κατασκευή του στρατοπέδου συγκέντρωσης Πλατσόφ. Δίνει εντολή να αδειάσει το γκέτο και η Επιχείρηση Ράινχαρντ στην Κρακοβία αρχίζει, με εκατοντάδες στρατεύματα να αδειάζουν τα συνωστισμένα δωμάτια και να δολοφονούν όποιον διαμαρτύρεται ή δε συνεργάζεται, ηλικιωμένο ή παιδί. Ο Σίντλερ από μακριά παρακολουθεί τη σφαγή και επηρεάζεται σφοδρά. Καθώς ο πόλεμος παίρνει άλλη τροπή, διαταγή από το Βερολίνο αναγκάζει τον Γκετ να καταστρέψει όλα τα σώματα των Εβραίων που δολοφονήθηκαν, να διαλύσει το γκέτο του Πλατσόφ και να στείλει τους εναπομείναντες Εβραίους στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Άουσβιτς.

Στην αρχή ο Σίντλερ ετοιμάζεται να φύγει από την Κρακοβία, αλλά δεν μπορεί να το κάνει και ζητάει από τον Γκετ να του επιτρέψει να κρατήσει τους εργάτες του, ώστε να τους μεταφέρει στη γενέτειρα πόλη του στη Μοραβία μακριά από την **Τελική Λύση**². Ο Γκετ δέχεται αλλά χρεώνει πολύ ακριβά κάθε έναν εργάτη ξεχωριστά. Ο Σίντλερ με τον Στερν συντάσσουν μία λίστα με τους εργάτες που δεν θα μεταφερθούν στο Άουσβιτς.

"Η Λίστα του Σίντλερ" αποτελείται από "ικανούς" τρόφιμους και για πολλούς στο στρατόπεδο Πλατσόφ, το να υπάρχει το όνομά τους στη λίστα είναι πολύ σημαντικό γιατί μπορεί να οδηγήσει στη ζωή ή στο θάνατό τους. Σχεδόν όλοι από τη λίστα φτάνουν στη Μοραβία. Το τραίνο που μεταφέρει τις γυναίκες κατά λάθος πηγαίνει στο Άουσβιτς. Οι γυναίκες νομίζουν ότι οδηγούνται στο θάλαμο αερίων αλλά αρχίζουν να κλαίνε από χαρά όταν νερό πέφτει από τις ντουζιέρες. Ο Σίντλερ πηγαίνει αμέσως στο Άουσβιτς και δωροδοκώντας τον υπεύθυνο του στρατοπέδου σώζει όλες τις γυναίκες της λίστας του. Μόλις φτάνουν στη Μοραβία, ο Σίντλερ δίνει αυστηρές εντολές στους Ες Ες φύλακες να μην πυροβολήσουν ή βασανίσουν κανέναν. Για να κρατήσει τους εργάτες του ζωντανούς, ξοδεύει σχεδόν όλη του την περιουσία για να δωροδοκεί τους Ναζί αξιωματικούς.

Τριαντάφυλλος Νεραντζάκης, Α1

---

² Τελική Λύση: το σχέδιο των Ναζιστών για τη μαζική δολοφονία των Εβραίων, που είχε ως αποτέλεσμα το Ολοκαύτωμα.

Ο Σίντλερ και οι Εβραίοι

Για τον Σίντλερ ήταν μεγάλη ευκαιρία για να βγάλει λεφτά η γερμανική εισβολή στην Πολωνία. Μετακόμισε στην Κρακοβία και αγόρασε μια εβραϊκή επιχείρηση. Το σχέδιο του ήταν να φτιάξει σκευή σίτισης για τον γερμανικό στρατό. Μέσα σε λίγο χρόνο μετέτρεψε τη μικρή επιχείρηση σε μεγάλο εργοστάσιο.

Με βασικό κριτήριο την κερδοσκοπία αποφάσισε να προσλάβει ως εργάτες Εβραίους, καθώς ήταν ένα πάμφθηνο προσωπικό. Περίπου 1000 Εβραίοι ξεκίνησαν να δουλεύουν καταναγκαστικά στο πλαίσιο της υποχρεωτικής εργασίας των Εβραίων σε εργοστάσια Γερμανών. Η γνώμη του για του Εβραίους άλλαξε, όταν γνωρίστηκε καλύτερα με έναν Εβραίο, τον Ισάκ Στερν, ο οποίος ήταν λογιστής του. Ο δεσμός τους έγινε ισχυρός και πέρασε σε ανθρώπινο επίπεδο. Λίγο αργότερα οι Γερμανοί αρχίζουν να μεταφέρουν τους Εβραίους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Ο Σίντλερ με διπλωματία και δωροδοκίες δεν αφήνει τους Ναζί να πειράξουν τους εργαζόμενούς του. Δημιουργείται ένα κέντρο εργασίας έξω από την πόλη. Εκεί θα εργάζονταν μόνο υγιείς Εβραίοι.

Ο Σίντλερ έγινε μάρτυρας επιδρομής των Γερμανών στο Γκέτο και σοκαρίστηκε από την άγρια δολοφονία των Εβραίων. Μετά από αυτό δημιούργησε στο εργοστάσιο του τμήμα παραγωγής όπλων, καθώς έτσι θα είχε τη δυνατότητα να προστατέψει τους εργαζομένους του. Έπεισε έτσι τον αξιωματικό Άμον Γκετ, να κρατήσει τους εργαζομένους του, γιατί ήταν απαραίτητοι. Ο κόκκινος στρατός πλησίαζε στα γερμανικά στρατόπεδα συγκέντρωσης. Έτσι άρχισαν να μεταφέρουν τους Εβραίους.

Ανάμεσα στα χιλιάδες εργοστάσια που έκλεισαν ήταν και αυτό του Σίντλερ. Έπειτα από δωροδοκίες ο Σίντλερ έφτιαξε μια λίστα με τα ονόματα όλων των Εβραίων που θα έμπαιναν στο τρένο για την Τσεχία και όχι για τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Μεταφέρθηκαν περίπου 800 άτομα και στη συνέχεια 300 γυναίκες και παιδιά. Ύστερα από γραφειοκρατικό λάθος οι γυναίκες και τα παιδιά μεταφέρθηκαν στο Άουσβιτς. Στο άκουσμα αυτού ο Σίντλερ έκανε ό,τι μπόρεσε για να τους σώσει και τα κατάφερε.

Μαργαρίτα Δερδελάκου Α1

Ο στρατηγός Άμον Γκετ

Ο Άμον Γκετ ήταν στρατηγός του Ναζιστικού Κόμματος στο στρατόπεδο συγκέντρωσης έξω από την Κρακοβία και προκάλεσε πολλούς θανάτους. Στην αρχή της ταινίας παρουσιάζεται ως ένας αυταρχικός νέος στρατηγός που μισεί αυτούς που δεν ανήκουν στην άρια φυλή και στρέφεται εναντίον τους. Εκτελεί εν ψυχρώ όποιον από τους Εβραίους δεν του προκαλεί θαυμασμό ή απλά έχει αποστασιοποιηθεί για να ξεκουραστεί. Για παράδειγμα, στη σκηνή που βρίσκεται στο μπαλκόνι του, εκτελεί όποιον ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους και το κάνει για να περάσει ευχάριστα την ώρα του. Είναι ένα είδος απασχόλησης γι' αυτόν και εκτελεί αδίστακτα χωρίς ίχνος ανθρωπιάς.

Επιπλέον, κακομεταχειρίζεται την Εβραία που έχει ως δούλα του και δεν σέβεται τα δικαιώματα των ανθρώπων, καθώς δεν θεωρεί ότι οι Εβραίοι είναι άνθρωποι. Τους θεωρεί κατώτερους. Ακόμη προσπαθεί να βρει την παραμικρή ατέλεια κάποιου, ώστε να τον θανατώσει. Λόγου χάρη, στη σκηνή με τον Εβραίο που φτιάχνει μεταλλικά σκευάσματα τον χρονομετρά και έπειτα, επειδή έχει παραγάγει μικρή ποσότητα από αυτά όλη τη μέρα, τον θανατώνει, χωρίς να ρωτήσει το λόγο που προκάλεσε τη μείωση της παραγωγικότητας.

Σε μια άλλη σκηνή που βρίσκεται υπό την επήρεια αλκοόλ, ακούει προσεκτικά τον Σίντλερ και αρχίζει να αντιλαμβάνεται ότι ίσως τελικά να έπρεπε να προσπαθήσει να γίνει πιο μαλακός και να μην διαπράττει τόσες βιαιότητες. Έτσι, στη συνέχεια την άλλη μέρα σε μια στιγμή έκρηξης του θυμού του έναντι σε έναν έφηβο προτίμησε να συγχωρέσει τον νέο και για να αποφύγει να τον εκτελέσει απλώς βγήκε ο ίδιος από το δωμάτιο. Αλλά δυστυχώς δεν κατάφερε να συγκρατηθεί κι όταν βρέθηκε ξανά αντιμέτωπος με τον νέο, τον σκότωσε. Ήταν όμως μια πρόοδος στη στάση του.

Επιπρόσθετα, είχε ερωτευτεί την Εβραία που είχε στη δούλεψή του, αλλά ήταν αδύνατον να το παραδεχτεί, γιατί θεωρούνταν αμάρτημα να συνάψουν ερωτικές επαφές με μια Εβραία. Ωστόσο, προσπαθούσε να δείξει την αγάπη του προσφέροντάς της περισσότερη τροφή κι ειδική

μεταχείριση. Παρ' όλα αυτά ο βίαιος χαρακτήρας του εκδηλωνόταν και σε αυτήν. Συγκεκριμένα, σε μια σκηνή εξομολόγησής του, επειδή η Εβραία παρέμενε βουβή για να μην του προκαλέσει θυμό, αυτός νευριάζει από μόνος του και αρχίζει να την βαρά αλύπητα.

Ως φίλος όμως ο Γκετ δείχνει κάποια σημάδια ανθρωπιάς. Όταν ο Σίντλερ βρέθηκε στη φυλακή επειδή φίλησε μια Εβραία, αυτός προσπάθησε να αθώσει τον φίλο του. Επίσης, όταν ο Σίντλερ τού ζήτησε να δώσει την αγαπημένη του Εβραία σε αυτόν, ώστε να δουλέψει στο εργοστάσιο του, αυτός έπειτα από δισταγμούς δέχθηκε γιατί δεν ήθελε να στεναχωρήσει το φίλο του, αλλά κυρίως για να σωθεί η Εβραία που είχε ερωτευτεί.

Αγγελική Ουζουνάκη, Α1

Ο πραγματικός Άμον Γκετ στο μπαλκόνι του

Το τέλος της ιστορίας

Με τη λήξη του πολέμου και την ήττα της Γερμανίας ο Όσκαρ Σίντλερ ετοιμάζεται να αποδράσει, αφού πρόκειται να τιμωρηθεί ως συνεργάτης των Ναζί. Στην τελευταία συγκέντρωση του εργοστασίου πείθει τους φύλακες των Ες Ες να γυρίσουν στις οικογένειές τους σαν άνδρες και όχι σαν εγκληματίες, να μην εκτελέσουν δηλαδή τους εναπομείναντες Εβραίους σύμφωνα με τις διαταγές. Λίγο πριν φύγει φορτώνει το αυτοκίνητό του και αποχαιρετά τους εργάτες του. Εκείνοι με τη σειρά τους τού παραδίδουν ένα γράμμα υπογεγραμμένο από όλους τους εργάτες λέγοντάς του πως δεν είναι εγκληματίας πολέμου. Στη συνέχεια του παραδίδουν και ένα δαχτυλίδι για να το διαβάσει συνέχεια, πάνω στο οποίο ήταν χαραγμένη η εξής φράση :

« Όποιος σώζει μια ζωή, σώζει όλο τον κόσμο.»

Έπειτα από αυτό ο Σίντλερ συνειδητοποιεί τα όσα είχαν γίνει. Με δάκρυα στα μάτια κοιτά το αυτοκίνητό του και αντιλαμβάνεται πως αν το είχε πουλήσει θα έσωζε άλλους δέκα Εβραίους. Το ίδιο αισθάνεται και για τη χρυσή του καρφίτσα. Τελικά, συντετριμμένος με όλα αυτά τα γεγονότα αναχωρεί με την γυναίκα του. Δεν είχε σώσει όλο τον κόσμο αλλά ήταν από τους λίγους που το προσπάθησαν.

Κάλλη Μαντραφούδη, Α1

ΟΜΑΔΑ

- Αγελαρίδου Μαρία
- Καμπάκ Χουσεΐν Αρζού
- Παυλίδου Παυλίνα
- Φέτσιου Κατερίνα
- Χαμτζίδου Ιωάννα

Ο Πιανίστας είναι η αληθινή ιστορία του Πολωνοεβραίου Βλάντισλαβ Σπίλμαν, που διώχθηκε από τους Ναζί μαζί με όλους τους Εβραίους της Πολωνίας, όμως κατόρθωσε να επιζήσει χάρη στη θέλησή του για ζωή αλλά και την πολύτιμη βοήθεια ενός Γερμανού αξιωματικού, που τον βρήκε λίγο πριν τη λήξη του πολέμου και τον βοήθησε να κρυφτεί.

Σκηνοθεσία: Roman Polanski

Σενάριο: Ronald Harwood, Wladyslaw Szpilman (ημερολόγιο)

Πρωταγωνιστούν: Adrien Brody, Thomas Kretschmann, Frank Finlay

Έτος παραγωγής: 2002

Διακρίσεις: 3 Όσκαρ (Πρώτου ανδρικού ρόλου, καλύτερης σκηνοθεσίας, καλύτερου προσαρμοσμένου σεναρίου)

Η αληθινή ιστορία του Βλάντισλαβ Σπίλμαν

Ο Βλάντισλαβ Σπίλμαν γεννήθηκε το 1911 και σπούδασε μουσική στο ωδείο της Βαρσοβίας. Ήταν απόφοιτος της Ακαδημίας τεχνών του Βερολίνου και πιανίστας στην πολωνική ραδιοφωνία. Δεν εγκατέλειψε τη Βαρσοβία μετά τη γερμανική εισβολή. Σύντομα εγκλωβίστηκε στο γκέτο και καθημερινά πήγαινε για δουλειά στην «καθαρή» πλευρά της πόλης. Τελικά μετέφερε μέσα στο γκέτο παράνομα από τρόφιμα μέχρι πολεμοφόδια για τους Εβραίους που αντιστέκονταν στα σχέδια και τη βαρβαρότητα των Γερμανών κατακτητών.

Όταν το 1945 γράφει στο ημερολόγιό του, "Ο πιανίστας" για όλα όσα πέρασε, μιλάει για τον αντισημιτισμό των Πολωνών, αλλά και για τους Πολωνούς που διακινδύνευσαν τη ζωή τους προσφέροντας καταφύγιο σε Εβραίους. Η έκδοσή του συνοδεύεται από ημερολόγια του σωτήρα του –του λοχαγού Χόζενφελντ- ένα ντοκουμέντο σημαντικότερο που διαψεύδει αβίαστα την άποψη ότι η Γερμανική κοινωνία αγνοούσε τα εγκλήματα του στρατού της στα κατεχόμενα, και ταυτόχρονα δείχνει τις δυνατότητες και κυρίως τις διαθέσεις αντίστασης που υπήρχαν ακόμα και μέσα στους κόλπους του ίδιου του γερμανικού καθεστώτος.

Ο Σπίλμαν τέλος, εργάστηκε ως μουσικός διευθυντής του Πολωνικού ραδιοφώνου από το 1945 έως το 1963, συνέθεσε μιούζικαλ, τραγούδια και μεταξύ άλλων ένα κοντσέρτο για βιολί. Πέθανε στις 6 Ιουλίου 2000, σε ηλικία 88 ετών.

Μαρία Αγελαρίδου, Α5

Μέτρα των Ναζί κατά των Εβραίων

Οι Ναζί θεωρούσαν τους Εβραίους ως τον πρώτο σε προτεραιότητα «εχθρό». Θεωρώντας την εβραϊκή θρησκεία ως άνευ σημασίας στο φυλετικό προσδιορισμό, απέδιδαν πληθώρα αρνητικών στερεότυπων σχετικά με τους Εβραίους και την «εβραϊκή» συμπεριφορά σε μια αμετάβλητη, βιολογικά προκαθορισμένη κληρονομιά η οποία ωθούσε την «εβραϊκή φυλή», παρόμοια με τις υπόλοιπες φυλές, να αγωνίζεται για να επιβιώσει εις βάρος, κατ' επέκταση, των άλλων φυλών. Οι άνθρωποι αυτοί, κατά των Χίτλερ, είναι «ζωή που δεν αξίζει» και «άχρηστα παράσιτα».

Περίπου δύο στους τρεις Εβραίους που ζούσαν στην Ευρώπη πριν από τον πόλεμο σκοτώθηκαν στο Ολοκαύτωμα. Όταν ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος έληξε το 1945, 6.000.000 Εβραίοι της Ευρώπης ήταν νεκροί. Περισσότερο από 1.000.000 των θυμάτων ήταν παιδιά.

Οι **Νόμοι της Νυρεμβέργης**, όπως έμειναν γνωστοί, δεν όριζαν κάποιο άτομο ως «Εβραίο» βάσει συγκεκριμένων θρησκευτικών πεποιθήσεων. Αντίθετα, όποιος είχε τρεις ή τέσσερις παππούδες και γιαγιάδες εβραϊκής καταγωγής θεωρείτο Εβραίος, ασχέτως του αν το εν λόγω άτομο αυτοπροσδιοριζόταν ως Εβραίος ή ανήκε στην εβραϊκή θρησκευτική κοινότητα. Πολλοί Γερμανοί που είχαν χρόνια να θρησκευτούν στον ιουδαϊσμό βρέθηκαν στη λαίλαπα του ναζιστικού τρόμου. Ακόμη και άτομα με Εβραίους παππούδες και γιαγιάδες που είχαν ασπαστεί το χριστιανισμό, χαρακτηρίστηκαν Εβραίοι.

Παρακάτω, μπορούμε να διακρίνουμε κάποια από τα μέτρα που έλαβαν οι Ναζί κατά των Εβραίων:

1. Οι Εβραίοι στερούνται τη γερμανική υπηκοότητα
2. Ο νόμος απαγορεύει γάμους μεταξύ Εβραίων και μη Εβραίων.
3. Απαγορεύονται οι σεξουαλικές σχέσεις μεταξύ Εβραίων και μη Εβραίων, οι οποίες από εδώ και εμπρός τιμωρούνται με φυλακή. Αυτό έγινε γνωστό ως «φυλετικό όνειδος» και πλέον αποτελούσε ποινικό αδίκημα. Τιμωρείται όμως μόνον ο άνδρας, επειδή η γυναίκα, κατά τη γνώμη του Χίτλερ, σεξουαλικά εξαρτάται από τον άνδρα.
4. Δεν επιτρέπεται σε Εβραίο να προσλαμβάνει γυναίκα γερμανικού ή συγγενούς αίματος κάτω των 45 ετών ως οικιακή βοηθό, επειδή, βάσει της ναζιστικής ιδεολογίας, εννοείται ότι "ο Εβραίος διαφορετικά θα την βιάσει".

5. Απαγορεύεται Εβραίος να σηκώσει την νέα γερμανική σημαία. Αντίθετα, τους επιτρέπεται να χρησιμοποιούν τα δικά τους σύμβολα.
6. Ο νόμος ορίζει ποιος υπολογίζεται Εβραίος, ποιος είναι μισός Εβραίος και ποιος κατά το ένα τέταρτο.
7. Στέρηση του δικαιώματος ψήφου και των περισσότερων πολιτικών δικαιωμάτων.
8. Απόλυση των Εβραίων εργαζόμενων και διευθυντών.
9. Όσοι δουλεύουν στο δημόσιο, χάνουν τη θέση εργασίας τους.
10. Απαγορεύεται σε εβραίους γιατρούς και δικηγόρους να εργαστούν με ή για μη εβραίους.
11. Παραλαβή εβραϊκών καταστημάτων από μη εβραίους σε πολύ χαμηλές τιμές.
12. Επιβάλλεται φόρος φυγής από το Ράιχ για τους Εβραίους που θέλουν να μεταναστεύουν. Αργότερα, η μετανάστευση των Εβραίων απαγορεύεται εντελώς.
13. Ήταν υποχρεωμένοι να έχουν μαζί τους δελτίο ταυτότητας, όμως η κυβέρνηση προσέθεσε ειδικά διακριτικά στις δικές τους: έφεραν το γράμμα «J» σφραγισμένο με κόκκινο μελάνι και νέα μεσαία ονόματα για όλους όσοι δεν διέθεταν αναγνωρίσιμα «εβραϊκά» μικρά ονόματα – «*Israel*» για τους άνδρες και «*Sara*» για τις γυναίκες. Αυτά τα δελτία ταυτότητας επέτρεπαν στην αστυνομία να αναγνωρίζει τους Εβραίους εύκολα.
14. Υπήρχαν πινακίδες που έγραφαν: «Οι Εβραίοι είναι ανεπιθύμητοι» σε δημόσιους χώρους.
15. Όλοι οι εβραίοι άνω των 6 ετών να φορούν στα ρούχα τους ένα κίτρινο αστέρι.
16. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση αυτοκινήτων, δημοσίων μέσων μεταφοράς, ραδιων ή ακόμη και η ιδιοκτησία κατοικίδιων ζώων.
17. Απαγόρευση σπουδών στο Πανεπιστήμιο.
18. Διαχωρισμός των εβραιόπουλων στο σχολείο.
19. Απαγόρευση της εισόδου σε βιβλιοθήκες, δημόσιους κήπους και πάρκα, αθλητικούς χώρους, θέατρα, κινηματογράφους, αίθουσες χορού και κέντρα διασκέδασης.
20. Απαγόρευση χρήσης των ανελκυστήρων στα δημόσια κτήρια.
21. Χαρακτηρισμός των προσωπικών εγγράφων.
22. Με την έναρξη του πολέμου, ξεκίνησε πολιτική απομόνωσης έναντι των Εβραίων, σύλληψη και μεταφορά σε «γκέτο» και σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως, χωρίς επαρκή τροφή και ιατρική περίθαλψη.
23. Εργασία νέων και αρτιμελών σε καταναγκαστικά έργα ώσπου να πεθάνουν από εξάντληση ή ασθένειες.

24. Παιδιά, ανήμποροι και ηλικιωμένοι στέλνονταν στους θαλάμους αερίων, στην Αίθουσα φούρνων και στο **Κρεματόριο**³ και μετά αποτεφρώνονταν.

25. Οι Εβραίοι της Βιέννης, αμέσως μετά την είσοδο των γερμανικών στρατευμάτων στην Αυστρία το 1938, υπέστησαν προπηλακισμούς, κλοπές και εξώσεις από τα σπίτια τους.
26. Άρση της προστασίας των Εβραίων ενοικιαστών.
27. Αποκλεισμός από τις υπηρεσίες της δημόσιας κοινωνικής πρόνοιας.
28. Δολοφονίες 190.000 ανθρώπων σε διάφορα νοσοκομεία και ψυχολογικές κλινικές με διάφορους τρόπους: πυροβολισμός, αέριο, δηλητηρίαση ή απλά πεθαίνουν από την πείνα.

Στην ταινία, «Ο Πιανίστας», καταφέρνει κανείς να διακρίνει ορισμένα από τα παραπάνω απάνθρωπα μέτρα που πήραν οι Ναζί κατά των Εβραίων. Κατ' αρχάς, μπορούμε να δούμε ότι οι πρωταγωνιστές, η πολωνέζικη Εβραϊκή οικογένεια, έπειτα από ένα διάγγελμα σχετικά με τους περιορισμούς περί ρευστότητας που έλεγε ότι «Οι Εβραίοι επιτρέπεται να έχουν έως 2.000 ζλότυ σπίτια τους», είχε 3.003 παραπάνω από το επιτρεπτό όριο κι έτσι έπρεπε να τα κρύψουν.

Έπειτα, σε μια άλλη σκηνή, παρουσιάζεται ότι σε ένα κατάστημα της Πολωνίας, που επιθυμούσε ο πρωταγωνιστής να μπει με μια Γερμανίδα γνωστή του, δεν του επιτρεπόταν, καθώς υπήρχε κρεμασμένη μια επιγραφή που έλεγε: «Απαγορεύεται η είσοδος σε Εβραίους».

Μετά, εντοπίζουμε ότι δεν είχαν το δικαίωμα να κάνουν βόλτα ούτε στο πάρκο, καθώς υπήρχε διάταγμα που απαγόρευε να μπαίνουν οι Εβραίοι στα πάρκα, ούτε ακόμη να κάθονται σε παγκάκια.

---

³ Κρεματόρια: ειδικές εγκαταστάσεις με κλιβάνους στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης για την εξολόθρευση των κρατουμένων από τους Ναζί

Αργότερα, παρουσιάζεται σε μια σκηνή ακόμα ένα διάγγελμα που ανακοινώνει: «Διατάσσονται οι Εβραίοι της περιοχής της Βαρσοβίας όπως φέρουν διακριτικό έμβλημα σε δημόσιους χώρους. Το διάταγμα τίθεται σε ισχύ την 1^η Δεκεμβρίου 1939 και αφορά κάθε Εβραίο άνω των 12 ετών. Το διακριτικό θα φέρεται στον δεξιό βραχίονα και θα απεικονίζει γαλάζιο αστέρι επί λευκού φόντου. Το περιβραχιόνιο οφείλει να χωράει αστέρα διαμέτρου 8 εκατοστών και πλάτους ακτίνας ενός εκατοστού. Οι μη συμμορφούμενοι Εβραίοι θα τιμωρούνται αυστηρά». Φυσικά και ορισμένα από τα μέλη της οικογένειας δε δέχτηκαν, δεν ήθελαν να φαίνονται «σημαδεμένοι». Στην επόμενη σκηνή, βλέπουμε ότι ο πατέρας της οικογένειας, ο οποίος φορέσουμε το διακριτικό, περπατάει σε ένα πεζοδρόμιο και περνούν από δίπλα του δύο γερμανοί αστυνομικοί. Αφού διέκριναν ότι είναι Εβραίος, τον ρωτάνε γιατί δεν τους χαιρέτησε, αυτός απολογείται, αλλά του δίνουν γροθιά στο πρόσωπο. Αυτός συνεχίζει να προχωράει και οι αστυνομικοί του λένε ότι απαγορεύεται να βαδίζει στο πεζοδρόμιο. Τον διατάζουν να κατέβει στο δρόμο, ο οποίος είχε νερά και ήταν βρώμικος, ενώ την ίδια στιγμή οι Πολωνοί περπατούσαν ακάθεκτοι στο πεζοδρόμιο.

Ύστερα, η οικογένεια διαβάζει ένα νεότερο διάγγελμα που ανακοινώνει: «Κατ' εντολήν του κυβερνήτου της περιοχής της Βαρσοβίας σχετικώς με τη δημιουργία εβραϊκής συνοικίας στην πόλη, θα δημιουργηθεί εβραϊκή συνοικία όπου θα διαμένουν άπαντες οι Εβραίοι της Βαρσοβίας. Εβραίοι που διαμένουν εκτός της ανωτέρω συνοικίας, οφείλουν να μετακομίσουν έως την 31^η Οκτωβρίου 1940». Αμέσως μετά, παρουσιάζεται η μητέρα να κλαίει, καθώς τους έχουν απομείνει μόνο 20 ζλότυ, προφανώς γιατί τους είχαν κατασχεθεί από τους Ναζί.

Αργότερα, με την έκβαση της ταινίας, οι πρωταγωνιστές μεταφέρονται σε γκέτο, όπου οι συνθήκες που επικρατούν είναι άθλιες και απάνθρωπες. Στη συνέχεια, φαίνεται να μεταφέρονται οι περισσότεροι, μαζί με την οικογένεια, σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως, όπου, προφανώς, θα εξοντώνονταν. Ξέφυγε, όμως, ο Βλάντεκ και μαζί με άλλους, νέους Εβραίους, εργάζονταν σε καταναγκαστικά έργα, ώσπου σιγά σιγά ένας ένας θα πέθαιναν. Στο τέλος, όμως, και αφού συνέβησαν πολλά γεγονότα κατά τη διάρκεια της ταινίας, ο πρωταγωνιστής, με τη δύναμη της ψυχής και της θέλησης, αλλά και με την ανεκτίμητη βοήθεια του Γερμανού αξιωματικού Βιλμ Χόσενφελτ καταφέρνει να επιζήσει και να ζήσει μια πλούσια ζωή.

Κατερίνα Φέτσιου, Α5

Η κατάληξη των Γερμανών μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, το τέλος του Γερμανού αξιωματικού Βιλμ Χόσενφελντ και η δίκη της Νυρεμβέργης.

Η κατάληξη των Γερμανών μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο

Με το τέλος του πολέμου , το Μάιο του 1945, πολλοί Γερμανοί αιχμάλωτοι δεν επέστρεψαν στην πατρίδα τους. Προς το τέλος του πολέμου, οι Σύμμαχοι είχαν συμφωνήσει ότι τα καταναγκαστικά έργα ήταν από τους καλύτερους τρόπους για να αποζημιωθούν οι νικητές.

Οι Γερμανοί αιχμάλωτοι στάλθηκαν στη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ολλανδία και το Λουξεμβούργο. Από αυτούς οι περισσότεροι ασχολήθηκαν στα καταναγκαστικά έργα έως το 1948, μερικοί έως το 1949 και μια μικρή ομάδα έως το 1956.

Υπήρχαν ακόμη κάποιοι που χρησιμοποιήθηκαν με την εύρεση και εξουδετέρωση των ναρκών που είχαν απομείνει με τη λήξη του πολέμου.

Η κατάσταση άλλαξε όταν ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός διαμαρτυρήθηκε για την χρήση των αιχμαλώτων στην εξουδετέρωση των ναρκών.

Στη δίκη της Νυρεμβέργης κατηγορήθηκαν 24 μέλη του Εθνικοσοσιαλιστικού Γερμανικού Εργατικού Κόμματος και 8 ναζιστικές οργανώσεις.

Καταδικάστηκαν οι 19, 2 δε δικάστηκαν λόγω ανήκεστης βλάβης στην υγεία του ενός ενώ ο άλλος αυτοκτόνησε και 3 αθώωθηκαν.

Το τέλος του αξιωματικού Γερμανού Βίλμ Χόσενφελντ

Οι Ρώσοι συνέλαβαν τον Βίλμ Χόσενφελντ και τη μονάδα του ,30 χλμ έξω από τη Βαρσοβία. Τον καταδίκασαν σε 25 χρόνια καταναγκαστικής εργασίας και τον βασάνισαν, επειδή οι Ρώσοι πίστευαν ότι ήταν μέλος της Αμπβέρ και της Μυστικής Αστυνομίας.

Το 1952 , ο Χόσενφελντ, πέθανε από καρδιακή προσβολή σε στρατόπεδο έξω από το Στάλινγκραντ. Πιθανόν κατά τη διάρκεια βασανιστηρίων.

Η Δίκη της Νυρεμβέργης

Η Δίκη της Νυρεμβέργης , η οποία ήταν η δίκη κατά των Γερμανών εθνικοσοσιαλιστών για τα εγκλήματα πολέμου που διέπραξαν , χρονολογείται από τις 20 Νοεμβρίου του 1945 μέχρι την 1^η Οκτωβρίου του 1946.

Βασικές κατηγορίες για τις οποίες θα λογοδοτούσαν οι υπόδικοι ,ήταν:

Συνωμοσία : Για τις επιθετικές ενέργειες που σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν κατά τη Παγκόσμια Ειρήνη.

Εγκλήματα κατά της ειρήνης: Συγκεκριμένα ο σχεδιασμός , η προετοιμασία και η έναρξη πολέμου και επίθεσης κατά παράβαση των διεθνών συνθηκών.

Εγκλήματα πολέμου: Συγκεκριμένα, παραβιάσεις των νόμων και των κανόνων του πολέμου. Σε αυτά περιλαμβάνονται : δολοφονίες, κακομεταχείριση και εκτόπιση για καταναγκαστική εργασία , λεηλασίες δημόσιας ή ιδιωτικής περιουσίας κ.λπ.

Εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας : Συγκεκριμένα, δολοφονία , εξόντωση , υποδούλωση και άλλες απάνθρωπες πράξεις που διαπράχθηκαν κατά των πολιτών πριν ή κατά τη διάρκεια του πολέμου.

Ιωάννα Χαμτζίδου, Α5

ΟΜΑΔΑ

- Ζουρνατζή Ελένη – Χριστίνα
- Πολυχρονιάδου Στέλλα
- Στεργίου Ραφαέλα
- Τρέσαλου Κλεοπάτρα

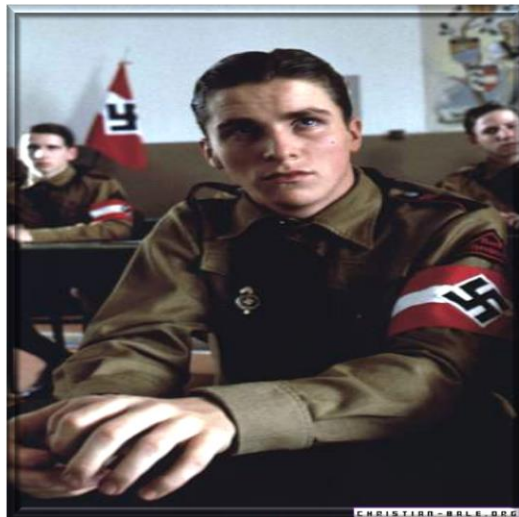
Σκηνοθεσία: Thomas Carter

Σενάριο: Jonathan Marc Feldman

Πρωταγωνιστούν: Robert Sean Leonard, Christian Bale, Frank Whaley

Έτος παραγωγής: 1993

Διακρίσεις: Αμερικάνικο βραβείο χορογραφίας

ΥΠΟΘΕΣΗ

Στην Γερμανία του 1930 καθώς ο Χίτλερ οδηγεί την χώρα στο πόλεμο, μια μερίδα της νεολαίας ζει ανέμελα τη χαρά της νιότης στους ρυθμούς της αμερικάνικης σουίνγκ μουσικής που λατρεύει. Ο Πίτερ και ο Τόμας, αχώριστοι και πιστοί φίλοι, είναι και αυτοί σπαδοί του σουίνγκ. Οι συνθήκες όμως θα αναγκάσουν τον Πίτερ να ενταχτεί στην ναζιστική νεολαία και ο φίλος του θα τον ακολουθήσει. Οι δυο νέοι πιστεύουν ότι μπορούν να τα έχουν όλα, την ημέρα δηλαδή να υπηρετούν τον μηχανισμό του ναζισμού και το βράδυ να γίνονται και πάλι τα γνώριμα παιδιά του σουίνγκ.

Όλα αυτά όμως είναι αυταπάτες αφού σύντομα η φιλία τους θα διαλυθεί καθώς αναγκάζονται να επιλέξουν ανάμεσα στην ελευθερία της μουσικής ή στην συμμόρφωση με τις επιταγές του συστήματος. Ο Πίτερ, ο μόνος που έμεινε σταθερός στα πιστεύω του, δεν μπορεί να πουλήσει τα συναισθήματά του, τον τρόπο ζωής του μέχρι τότε. Προσπαθεί να πείσει τον Τόμας πως δεν πρέπει να φανατιστούν, αλλά μάταια, αφού ο Τόμας επηρεάζεται πλήρως από τις ιδέες της ναζιστικής νεολαίας. Ο Πίτερ εξακολουθεί την ημέρα να υπηρετεί στη NN⁴ και το βράδυ να γίνεται παιδί του swing.

Καθώς εξελίσσεται η ταινία γίνεται εντονότερο το αίσθημα της απόγνωσης, αφού του είχαν αναθέσει να μεταφέρει πακέτα σε κάποιους

---

⁴ NN: Ναζιστική Νεολαία

Εβραίους δίχως να γνωρίζει όμως το περιεχόμενό τους. Σε κάποια παράδοση αφού είχε δώσει το πακέτο και έφευγε άκουσε κραυγές θρήνου και έτσι του κινήθηκε το ενδιαφέρον ώστε να ανακαλύψει τι περιέχουν τα πακέτα που ο ίδιος μετέφερε. Μόλις ανακαλύπτει το περιεχόμενο λοιπόν βάζει τα κλάματα και έτσι καταλαβαίνει πως δεν μπορεί να ζει έτσι πλέον, πιόνι του ναζιστικού μηχανισμού. Αναθεωρεί τις ιδέες του ξανά και καταλήγει στην απόφαση πως δεν γίνεται να συνεχιστεί αυτό. Έτσι το ίδιο βράδυ πηγαίνει στο στέκι του όπου χορεύει swing και κάνει έφοδο η NN. Ο Τόμας βλέπει τον Πίτερ και αρχίζει η μάχη μεταξύ τους. Φτάνει σε σημείο να είναι έτοιμος να τον σκοτώσει αλλά τελευταία στιγμή λυγίζει και τον συμβουλεύει να φύγει και να κρυφτεί. Ο Πίτερ όμως αρνείται και προτιμά να τον πιάσουν και να τον μεταφέρουν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Καθώς τον βάζουν στο αμάξι καταφθάνει ο μικρός αδερφός του Πίτερ, ο οποίος αντιλαμβάνεται τι συμβαίνει γύρω του αλλά δεν καταρρέει, ο Πίτερ του φωνάζει swing heil και με αυτή του τη φράση θέλει να του πει να μη χάσει την πίστη του και να μη γίνει ένας ναζιστής.

Αυτές οι πράξεις του Πίτερ μας φανερώνουν την δύναμη της ψυχής του αλλά και την πίστη του στις δικές του ιδέες. Όλα αυτά τα κάνει γιατί αγαπάει την ελευθερία του καθενός αλλά έχει και συνείδηση. Δεν επιθυμεί να γίνει ένας δολοφόνος αλλά προσπαθεί μέχρι το τέλος και δίχως να φοβάται να μεταπείσει τον Τόμας αλλά και όλους τους υπόλοιπους πως αυτό που κάνουν δεν είναι το σωστό παρά μόνο τρελό και τραγικό αφού εκατομμύρια άνθρωποι χάνουν την ζωή τους χωρίς κάποιον ιδιαίτερο λόγο αλλά μόνο γιατί έτυχε να έχουν διαφορετική εθνικότητα, χρώμα και θρησκεία από αυτούς.

Πίτερ – Τόμας

Στην ταινία που παρακολουθήσαμε διαπιστώσαμε πως η αρχική σχέση που υπάρχει ανάμεσα στους δύο ήρωες, τον Πίτερ και τον Τόμας, φαίνεται να είναι πολύ στενή καθώς, όπως παρατηρούμε, περνούν σχεδόν όλη την ημέρα μαζί. Συγκεκριμένα, το πρωί φοιτούν στο ίδιο σχολείο και το βράδυ διασκεδάζουν στα ίδια κλαμπ. Επίσης, διακρίνουμε πως υπάρχει μεγάλη οικειότητα μεταξύ των δύο προσώπων, αφού έχουν ένα κοινό μεταξύ τους, την αγάπη τους για το *swing*. Ακόμη, και οι δύο είναι ενάντια στις αντιλήψεις των ναζί, γι' αυτό και αρνούνται να ενταχθούν στην ναζιστική νεολαία. Επιπλέον, κοροϊδεύουν τον τρόπο ντυσίματός τους, τον χαιρετισμό τους καθώς και τον τρόπο που κουρεύουν τα μαλλιά τους. Επιπρόσθετα, έρχονται αντιμέτωποι με κάποια μέλη της ναζιστικής νεολαίας όταν βλέπουν ότι ασκούν βία σε ένα παιδί.

Έπειτα από ένα χρονικό διάστημα, ενώ βρίσκονται στην αγορά, παρατηρούν ότι ένας στρατηγός των ναζί, ενώ έχει κλέψει ένα ραδιόφωνο από την έφοδο στο σπίτι ενός Εβραίου, το δίνει ως δώρο σε μία Γερμανίδα πωλήτρια. Τότε, ο Τόμας έχει μια ιδέα, να κλέψουν οι ίδιοι το ραδιόφωνο. Το σχέδιό τους δεν εξελίσσεται έτσι όπως το είχαν σχεδιάσει, καθώς γίνονται αντιληπτοί από

την πωλήτρια. Στη συνέχεια, αρχίζει ένα ανθρωποκνηγητό μεταξύ των αστυνομικών αρχών και των ηρώων, όπου ο Τόμας καταφέρνει να ξεφύγει αντίθετα με την κατάληξη του Πίτερ τον οποίο πιάνουν.

Μετά από αυτό, ο Πίτερ καταφέρνει να γλιτώσει τη φυλάκιση εξαιτίας ενός υποστηρικτή των Ναζί, που τρέφει όμως μία ιδιαίτερη συμπάθεια για την μητέρα του. Παρ' όλα αυτά, η πράξη του δεν μένει ατιμώρητη, αφού πλέον είναι αναγκασμένος να ενταχτεί στην ναζιστική νεολαία. Η ιδιαίτερη σχέση των δύο φίλων γίνεται η αφορμή να ακολουθήσει ο Τόμας τον Πίτερ και να ενταχθεί και ο ίδιος στην νεολαία των ναζί. Αυτή του η πράξη μας δείχνει την αληθινή φιλία που υπάρχει μεταξύ τους, δεδομένου ότι ο Τόμας δεν αφήνει μόνο τον φίλο του σε μία τέτοια δυσκολία αλλά επιλέγει να αφήσει στην άκρη τις προσωπικές του επιθυμίες και να τον ακολουθήσει.

Στην συνέχεια όμως, τα πράγματα δεν εξελίσσονται όπως θα περιμέναμε, καθώς η συμπεριφορά του Τόμας αλλάζει ριζικά. Συγκεκριμένα, στην αρχή ο Τόμας είναι εναντίον του Εμίλ, ο οποίος παλαιότερα ήταν παιδί του *swing*, αλλά τώρα πια έχει μετατραπεί σε έναν παθιασμένο Ναζί. Έπειτα όμως η σχέση τους αλλάζει καθώς έρχονται πιο κοντά, με αποτέλεσμα ο Τόμας να υιοθετήσει τις ιδέες και τις αντιλήψεις των Ναζί σε τέτοιο βαθμό που να εναντιώνεται σε όποιον είναι αντίθετος στις απόψεις του.

Για να γίνω πιο σαφής, προδίδει τον πατέρα του αλλά και αφού βλέπει ότι ο Πίτερ δεν συμφωνεί με όλα αυτά και δεν μπορεί να τον πείσει να αλλάξει γνώμη εναντιώνεται και σε αυτόν και τον απειλεί ότι θα τον προδώσει. Παράλληλα, ο Πίτερ προσπαθεί να του ανοίξει τα μάτια και να του δείξει την πραγματική αλήθεια αλλά εκείνος έχει παθιαστεί τόσο πολύ και έχει τυφλωθεί από την εξουσία που δεν μπορεί να σκεφτεί καθαρά.

Το αποκορύφωμα είναι όταν η Ναζιστική Νεολαία εισβάλλει σε ένα από τα *swing* κλαμπ όπου βρίσκεται και ο Πίτερ. Τότε τα μέλη της ομάδας ασκούν βία στα παιδιά του *swing* κι έπειτα τους πιάνουν για να τους οδηγήσουν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Έτσι, και ο Τόμας όταν εντοπίζει τον Πίτερ αρχίζει να τον χτυπά και στο τέλος προσπαθεί να τον πνίξει.

Την τελευταία στιγμή όμως, σταματάει και ξαναβρίσκει το φως του, αφού καταλαβαίνει τι κακό επιχείρησε να κάνει στον 'αδερφό' του και το μετανιώνει. Ο Πίτερ τον συγχωρεί κι ενώ ο Τόμας του λέει να φύγει για να μην τον πιάσουν αυτός αρνείται καθώς λέει ότι η φυγή δεν είναι η λύση και είναι εντάξει αφού ξέρει ποιοι είναι οι φίλοι του.

Συμπερασματικά, με όλες αυτές τις πράξεις του Τόμας διαπιστώνουμε την δύναμη που ασκούσαν οι Ναζί πάνω στους νέους και πώς αυτοί μετατρέπονταν σε πιόνια τους με το να αλλάζουν ριζικά τις απόψεις τους καθώς και τις ζωές τους. Ένα παράδειγμα αυτών αποτελεί ο Τόμας διότι ενώ στην αρχή θεωρούσε τον Πίτερ αδερφό του στην συνέχεια εξαιτίας των παραπάνω καταλήγει μέχρι και να προσπαθήσει να τον σκοτώσει.

Ραφέλα Στεργίου, Α4

Η Χιτλερική Νεολαία

Η Νεολαία Χίτλερ ή Χιτλερική Νεολαία (γερμ.: *Hitler-Jugend*, αρχικά *HJ*), ήταν η παραστρατιωτική οργάνωση νεολαίας του Εθνικοσοσιαλιστικού Γερμανικού Εργατικού Κόμματος. Έδρασε από το 1922 έως το 1945. Η Χιτλερική Νεολαία υπήρξε η δεύτερη παλαιότερη ναζιστική παραστρατιωτική οργάνωση, αφού ιδρύθηκε μόλις ένα χρόνο μετά από την αντίστοιχη οργάνωση για ενήλικες, τα Τάγματα Εφόδου (*Sturmabteilung, SA*).

Αρχηγός της οργάνωσης ήταν, αρχικά, ο Μπάλντουρ φον Σίραχ (*Baldur von Schirach*) τον οποίο διαδέχτηκε, το 1940, ο Άρτουρ Άξμαν (*Artur Axmann*).

Στρατολογώντας νέα παιδιά προκειμένου να δημιουργήσουν την ένδοξη χιτλερική νεολαία οι εκπαιδευτές έθεταν αυστηρούς κανόνες πειθαρχίας και προσήλωσης με σκοπό μεγαλώνοντας να υπηρετήσουν τη μεγάλη ιδέα της δημιουργίας της μεγάλης Γερμανίας . Οι μέθοδοι όμως που ακολουθούσαν στερούνταν κάθε ίχνος ανθρωπιάς . Αντίθετα βασιζονταν στην επικράτηση του ισχυρού , στο νόμο της ζούγκλας.

Αυτό το άκρατο μίσος αποτυπώνεται καθαρά και στην ταινία μας, όπου παρακολουθούμε σοκαρισμένοι τους δύο φίλους να πιάνονται στα χέρια, ενώ αργότερα παρατηρούμε το σκληρό τέλος του ανάπηρου και ιδιαίτερα ευαίσθητου φίλου της παρέας, ο οποίος αυτοκτονεί μη μπορώντας να αντέξει τις τρομακτικές εξελίξεις και τη μετάλλαξη των φίλων του.

Στέλλα Πολυχρονιάδου, Α4

Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ SWING ΜΕ ΤΟ ΝΑΖΙΣΜΟ

Το 1933 ιδρύεται στη Γερμανία το μουσικό επιμελητήριο με σκοπό τον έλεγχο του πολιτισμού και την προώθηση μόνο της Γερμανικής μουσικής. Ωστόσο, η τζαζ και το swing ξεφεύγουν από τον έλεγχο, καθώς όλο και περισσότεροι νέοι στρέφονται σε αυτά τα είδη ως αντίδραση προς το αυταρχικό επιμελητήριο. Έτσι, μέχρι το 1938 πολλά τραγούδια, κυρίως τζαζ, ακούγονται συχνά.

Το swing το χόρευαν σε χορευτικές λέσχες, όπου ήταν μέλη και πολλοί Εβραίοι. Οι νέοι χορευτές δεν ήταν συνήθως έντονα πολιτικοποιημένοι, όμως η απελευθερωμένη έκφραση του swing λειτουργούσε ως μια ικανοποιητική αντίδραση στην ομοιομορφία που επέβαλλε το ναζιστικό καθεστώς.

Με τον καιρό, η σχέση των νέων με την τζαζ και το swing παίρνει πολιτικές διαστάσεις, αφού ακούγονται κομμάτια που καυτηριάζουν το ναζισμό, ενώ συχνά ομάδες νέων αντεπιτίθενται κατά της Χιτλερικής Νεολαίας. Οι έφοδοι στις χορευτικές λέσχες γίνονται συχνό φαινόμενο. Τα μέλη των χορευτικών ομάδων αλλά και όσοι έφηβοι κάπνιζαν ή έπιναν αλκοόλ συλλαμβάνονταν, φυλακίζονταν ή στέλνονταν σε στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας.

Τα πρώτα χρόνια του τρίτου Ράιχ προσπάθησαν να μαλακώσουν το ρυθμό της τζαζ μουσικής και του swing, επειδή ήταν πολύ άγριος, βάζοντας βιολί και «πιο εξευγενισμένα» όργανα του κλασικού ρεπερτορίου. Αυτό το έκαναν οι υπάλληλοι των ναζι που προσπάθησαν στην αρχή να μην ακούγεται στα ραδιόφωνα η τζαζ και το swing αλλά δεν τα κατάφεραν.

Η αντιπάθεια των ναζι για την τζαζ δεν περιοριζόταν στην ελευθεριακή κουλτούρα του χορού που τη συνόδευε, αλλά είχε πιο βαθιές προεκτάσεις και αναφορές. Σταδιακά, συνδέθηκε με φυλετικούς διαχωρισμούς και ρατσισμό εναντίον των Αφροαμερικανών και των Εβραίων. Μία αφίσα εκείνης της εποχής αποτυπώνει ξεκάθαρα το πνεύμα αυτό. Η εικόνα απεικονίζει έναν σαξοφωνίστα με χαρακτηριστικά νέγρου και το

αστέρι του Δαβίδ καρφίτωμένο στο πέτο του να κλείνει το μάτι στο κοινό, ενώ τη συνοδεύει ο υπότιτλος «Εκφυλιστική μουσική».

Με ιδεολογικά εργαλεία ένα ανορθολογικό μείγμα αντισημιτισμού και περιφρόνησης για τους μαύρους, οι ναζί επιτέθηκαν σφοδρά στο είδος μουσικής που οι ίδιοι αυθαίρετα αποκαλούσαν “Nigger-Jewjazz”.

Παράλληλα, είχαν τη δικαιοδοσία να ακυρώσουν τις άδειες μουσικών ή να ειδοποιήσουν την Γκεστάπο⁵, ενώ συχνά ξεπερνούσαν σε αυστηρότητα τις εντολές των ανωτέρων τους. Σε αρκετά νυχτερινά κέντρα, η RMK είχε τοποθετήσει ταμπέλες με την επιγραφή “απαγορεύεται να χορεύετε swing”, παρόλο που οι φίλοι της τζαζ αυξάνονταν συνεχώς και αγνοούσαν επιδεικτικά τα συγκεκριμένα μηνύματα.

Ελένη – Χριστίνα Ζουρνατζή, Α5

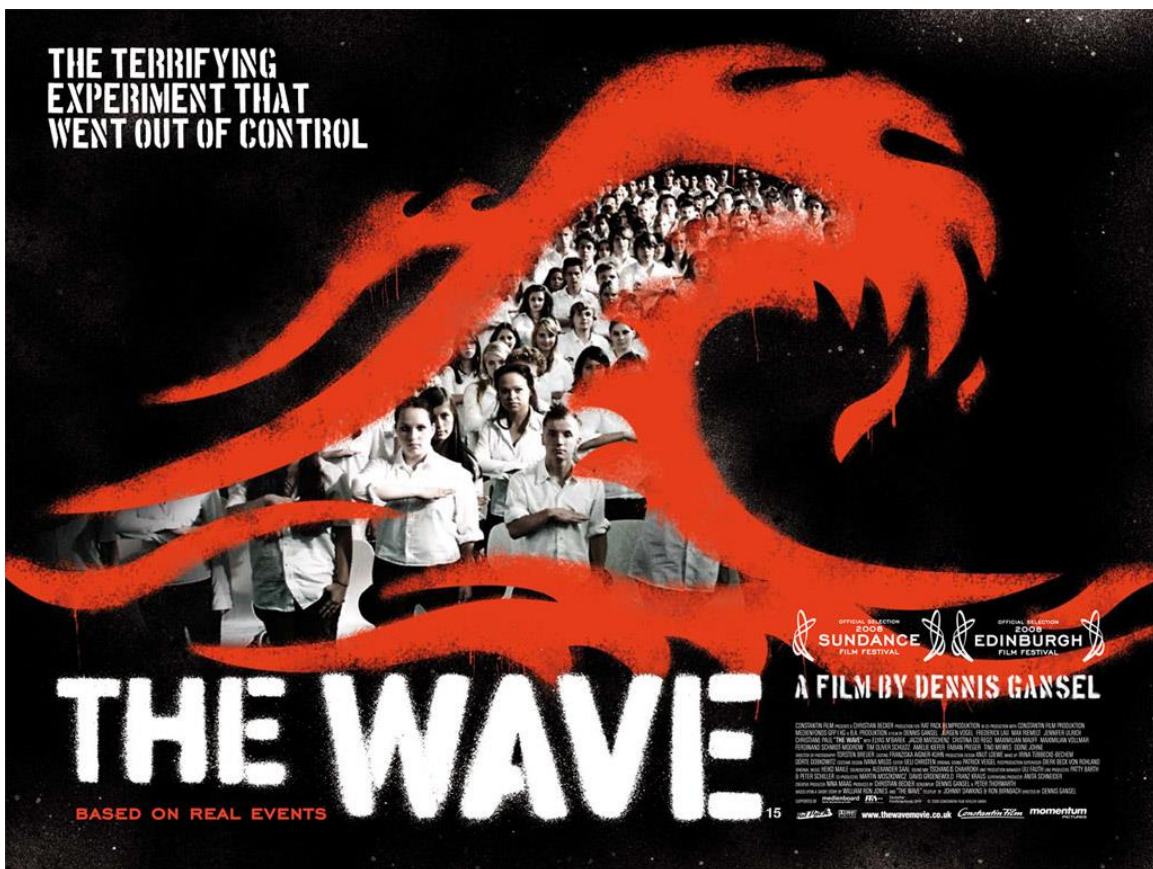
⁵ Γκεστάπο: η κρατική μυστική αστυνομία της Ναζιστικής Γερμανίας

ΟΜΑΔΑ

- Μάγκας Μιχάλης
- Σμυλάνη Άννα
- Σμυλάνη Χριστίνα
- Στεργίου Κατερίνα
- Τσόνιας Θανάσης

Το Κύμα αντλεί την υπόθεσή του από το πραγματικό πείραμα πάνω στη φύση του φανατισμού, που επιχείρησε ο καθηγητής ιστορίας Ron Jones το 1967 σε Γυμνάσιο της Καλιφόρνια. Στην πραγματικότητα το πείραμα ξέφυγε από τον έλεγχο, ωστόσο ο καθηγητής το διέκοψε εγκαίρως. Στον κινηματογράφο οι ήρωες δοκιμάζουν περισσότερο τα όριά τους...

Σκηνοθεσία: Dennis Gansel

Σενάριο: Ron Jones, Johnny Dawkins, Ron Birnbach, Dennis Gansel, Peter Thorwarth

Πρωταγωνιστούν: Frederick Lau, Max Riemelt, Jennifer Ulrich

Έτος παραγωγής: 2008

Διακρίσεις: Γερμανικό κινηματογραφικό βραβείο Β' ανδρικού ρόλου, γερμανικό κινηματογραφικό βραβείο καλύτερης ταινίας μεγάλου μήκους, ειδικό βραβείο των κριτών στο διεθνές φεστιβάλ της Κων/πολης και ακόμη δύο διακρίσεις

Οι συνθήκες ανόδου του Νεοναζισμού

Όσον αφορά τους μαθητές, το οικογενειακό περιβάλλον και η διαφορετικότητα ορισμένων μαθητών επηρέασαν τη συμπεριφορά τους μέσα στην ομάδα. Συγκεκριμένα, πολλοί γονείς παραμελούσαν τα παιδιά τους και αδιαφορούσαν για τα ζητήματα που τους απασχολούσαν, τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν, ενώ παράλληλα η διαφορά στην εθνικότητα, τη θρησκεία, την οικονομική κατάσταση αποτελούσαν επιπλέον παράγοντες που καθιστούσαν τους μαθητές ευάλωτους στην υιοθέτηση ακραίων αντιλήψεων. Με την ένταξή τους στην ομάδα αισθάνθηκαν ως μέλη ενός συνόλου, «μιας οικογένειας» η οποία κάλυψε τα κενά της βιολογικής και κατέργησε τη διαφορετικότητα, ένιωσαν αποδεκτοί, ίσοι, βρήκαν ένα κίνητρο, έναν κοινό σκοπό και γι' αυτούς τους λόγους οδηγήθηκαν τελικά στο φανατισμό.

Σχετικά με τον καθηγητή, σε ένα σχολείο όπου οι συνάδελφοί του τον υποτιμούσαν, τον αποκαλούσαν μειωτικά «ροκά» και «αναρχικό» και δεν τον σέβονταν, ήταν επόμενο να αισθανθεί σημαντικός, αποδεκτός, ισχυρός, όταν βρέθηκε μπροστά σε ένα σύνολο που τον υπάκουγε απόλυτα, τον εκτιμούσε, τον θαύμαζε και ουσιαστικά τον είχε θεοποιήσει. Λόγω της συμπεριφοράς των μαθητών προς τον ίδιο και την ξαφνική κατοχή εξουσίας στα χέρια του φανατίστηκε με Το Κύμα αναπτύσσοντας ένα αίσθημα ανωτερότητας και επιβάλλοντας τον εαυτό του ακόμη και στην ίδια του τη γυναίκα.

Ο φανατισμός: Η περίπτωση του μαθητή Τιμ

Αφού τελειώνει το πρώτο μάθημα της απολυταρχίας, ο Τιμ είναι ο μόνος που πηγαίνει στον Ράινερ και τον συγχαίρει για το μάθημά του, ενώ συνεχίζει να τον αποκαλεί κύριο Βένγκερ. Έπειτα, όταν γυρίζει στο σπίτι, στο μεσημεριανό τραπέζι εκφράζει τον ενθουσιασμό και το ενδιαφέρον που του προκάλεσε το μάθημα στους γονείς του, οι οποίοι όμως αδιαφορούν και ειδικότερα ο πατέρας του τον προτρέπει να μην μιλάει τόσο πολύ. Μετά το τέλος του τρίτου μαθήματος αρχίζει ένας καβγάς ανάμεσα στον Τιμ και δυο «αναρχικούς» όπως τους αποκαλεί. Τότε έρχονται στο πλευρό του Τιμ δύο μέλη του Κύματος, σταματά ο καβγάς και οι νέοι τους αποκαλούν «φασίστες».

Το ίδιο βράδυ, μια παρέα αγοριών του Κύματος συναντάται και διασκορπίζεται σε όλη την πόλη ζωγραφίζοντας και αφήνοντας το σύμβολο της ομάδας. Τότε ο Τιμ με το πάθος του για την ομάδα τολμά και σκαρφαλώνει σε ένα ψηλό κτίριο και ζωγραφίζει εκεί ένα κύμα χωρίς δισταγμό ακόμη κι όταν ακούει τις σειρήνες της αστυνομίας.

Το επόμενο απόγευμα, γυρίζοντας από το σχολείο μία παρέα «αναρχικών» ξεκινά καβγά με την παρέα του Τιμ και τότε αυτός βγάζει ένα πιστόλι και σημαδεύει έναν από αυτούς. Όταν ο καβγάς σταματά, φαίνεται χαλαρός, δεν καταλαβαίνει την επικινδυνότητα και τη σοβαρότητα του να κατέχει το όπλο και απλά δηλώνει «ένα απλό αεροβόλο είναι, ηρεμήστε».

Το πρωί της επόμενης μέρας βρίσκεται έξω από το σπίτι του καθηγητή

του και προσφέρεται να είναι ο σωματοφύλακάς του και όταν ο Ράινερ του λέει να γυρίσει σπίτι αυτός απαντά ότι δεν έχει να κάνει τίποτα εκεί αφού κανείς δεν ενδιαφέρεται για αυτόν.

Στο τέλος της ταινίας, όταν ο καθηγητής τους εξηγεί την τραγική κατάσταση του Κύματος και ανακοινώνει το τέλος του, ο Τιμ απεγνωσμένος σηκώνει ξανά το όπλο του αυτή τη φορά απειλώντας όλους τους συμμαθητές του. Στρέφοντας το όπλο προς τον καθηγητή του ζητά να παραδεχτεί ότι το Κύμα ζει ακόμα, όμως όταν ένας μαθητής λέει ότι το πιστόλι είναι ένα απλό αεροβόλο όπως είχε πει ο ίδιος τον πυροβολεί και ξεσπά δηλώνοντας με λυγμούς πως το Κύμα ήταν η ζωή του. Μόλις τελικά συνειδητοποιεί ότι δεν υπάρχει πλέον μέλλον για το Κύμα αυτοκτονεί πυροβολώντας τον εαυτό του.

Μέσα από όλη την πορεία του στην ταινία καταλαβαίνουμε πως ο Τιμ είναι ο πιο παθιασμένος και αφοσιωμένος οπαδός του Κύματος. Ο φανατισμός του αυτός οφείλεται στην απόρριψη του από την οικογένεια, την έλλειψη φίλων που να ενδιαφέρονται για αυτόν. Οι απώλειες αυτές συμπληρώθηκαν από τη συμμετοχή του στο Κύμα και το κατέστησαν το σημαντικότερο πράγμα στη ζωή του. Γι' αυτό και όταν έφτασε στο τραγικό τέλος του η ομάδα, θεώρησε πως πια δεν θα είχε νόημα και η ζωή του και αποφάσισε να δώσει ένα τραγικό τέλος και σε αυτή.

Κατερίνα Στεργίου, A1

Οι αντιδράσεις- Οι περιπτώσεις των αντιφρονούντων: Κάρο και Μόνα

Στην ταινία "Το Κύμα" έχει ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε τις δύο μαθήτριες, την Κάρο και τη Μόνα, που εξεγείρονται και αγωνίζονται μέχρι το τέλος. Μάλιστα ο σκηνοθέτης δεν τις παρουσιάζει ως Αγγέλους ή ως το «αιώνιο Καλό». Αντίθετα θα λέγαμε ότι και αυτές έμειναν ως ένα σημείο στο παιχνίδι, σαγηνευμένες και εκείνες, αλλά το ζητούμενο δεν είναι να είναι κανείς τέλειος. Το ζητούμενο είναι όπως οι δύο κοπέλες, έτσι και ένα αγόρι, ο Μάρκο, την ύστατη στιγμή, να έχει το κουράγιο να δει τον κίνδυνο που ελλοχεύει για την κοινωνία (την τάξη και το σχολείο τους και τις ανθρώπινες σχέσεις μεταξύ των μαθητών, στο έργο), να αρνηθεί την – υπαρκτή και αναμφισβήτητη – ηδονή και την αίσθηση Ισχύος χωρίς μέτρο που προσφέρει η συμμετοχή σε μια αγέλη. Αυτά τα παιδιά πήγαν ένα βήμα πιο πέρα και στάθηκαν απέναντι στη Μάζα, πήγαν πέρα και αντίθετα στο ναρκισσισμό τους και στην ανάγκη του να ανήκεις κάπου με οποιοδήποτε κόστος. Είχαν το θάρρος να «μην ανήκουν» για ένα διάστημα (στην αγέλη) αλλά να ανήκουν στο ανθρώπινο γένος, να υπερασπιστούν το μέλλον, τη ζωή, τη δημοκρατία στην πιο ευρεία και θεμελιακή της μορφή.

Άννα Σμυλάνη, Α1

Το δίδαγμα: Η τελική ομιλία του καθηγητή

Όσον αφορά την ομιλία του καθηγητή, όταν ο ίδιος αντιλαμβάνεται τις επιπτώσεις του κινήματος, καλεί τους υποστηρικτές του για να τους μιλήσει. Γεμάτος αυτοπεποίθηση, τους ανακοινώνει την ευχαρίστησή του για αυτά που αποκόμισαν μέσω του κινήματος αλλά και την απόφασή του να συνεχίσει το εγχείρημα. Κρίνει, λοιπόν, τους πολιτικούς, τους θεωρεί εχθρούς του κράτους και εκμεταλλεύεται την καπιταλιστική τους πολιτική. Προπαγανδίζει τις ικανότητες του αλλά και του κινήματος για την ανοικοδόμηση της χώρας και της ανεξαρτησίας της. Με ύφος αυταρχικό και ηγετικό προκαλεί τη στήριξη και το χειροκρότημα των οπαδών του. Σπεύδει ακόμα και να τιμωρήσει τον μαθητή που εναντιώνεται και αμφιβάλει για τις αντιλήψεις αυτές.

Τότε λοιπόν βάζει τα παιδιά στη διαδικασία να καταλάβουν ότι αυτό είναι φασισμός, να θεωρείς τον εαυτό σου ανώτερο από τους άλλους, να μην δέχεσαι οτιδήποτε είναι διαφορετικό από εσένα. Κι έτσι κατακρίνοντας τις φασιστικές αντιλήψεις και συμπεριφορές που είχαν υιοθετήσει, σε αυτό το πολύ μικρό διάστημα, αποφασίζει τη λήξη του εγχειρήματος. Στο τέλος, αναλαμβάνει την ευθύνη για την τροπή των πραγμάτων και ζητά συγγνώμη από τους μαθητές.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να παρατηρήσουμε τον τρόπο με τον οποίο ο ίδιος ο καθηγητής σκηνοθετεί την ομιλία του. Παρόλο που στην αρχή υπερασπίζεται το κίνημα και χρησιμοποιεί προπαγανδιστικά μέτρα υπέρ του, στη συνέχεια με ύφος απογοητευμένο και λυπηρό παρουσιάζει την ηθική φθορά που υπέστη ο ίδιος αλλά και οι μαθητές, μια φθορά που μόνο με τη λήξη του κινήματος θα μπορούσε να διορθωθεί. Μέσω της μεταστροφής αυτής προσπαθεί να τονίσει την τραγική εξέλιξη των πραγμάτων και να φανερώσει το «άσχημο πρόσωπο» της δικτατορίας.

Αρκετά είναι ακόμα τα σημεία της ομιλίας που ενώνουν τον καθηγητή με τον Χίτλερ. Μέσα από περίτεχνα επιχειρήματα και οι δύο στρέφουν προς όφελός τους κάθε τι που μόνον ο πιο εύγλωττος δικηγόρος θα μπορούσε να βρει. Διακατέχονται από ενεργητικότητα, τόλμη και θάρρος. Οι χειρονομίες δεν λείπουν από τις κινήσεις τους καθώς σε συνδυασμό με το έντονο ύφος και την βροντερή φωνή προκαλούν τον θαυμασμό και τον φανατισμό του κοινού.

Όλα αυτά τα στοιχεία αποτελούν τα απαραίτητα χαρακτηριστικά ενός «χαρισματικού ηγέτη» αλλά και ενός ικανού ρήτορα. Επομένως, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι και οι δύο αρχηγοί με τη χρήση αυτών των τεχνικών αυτών καταφέρνουν να σαγηνεύσουν τα πλήθη και να τα μετατρέψουν σε άβουλα όντα.

Χριστίνα Σμυλάνη, Α1

Τάγματα Ασφαλείας

Τα **Τάγματα Ασφαλείας** (κατά την επίσημη ονομασία τους *Τάγματα Ευζώνων* ή με τον απαξιωτικό χαρακτηρισμό *Γερμανοτσολιάδες* και *Ταγματαλήτες*) ήταν παραστρατιωτικές ομάδες που έδρασαν στην Ελλάδα κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, σε ρόλο υποστηρικτικό των Γερμανο-Ιταλο-Βουλγαρικών δυνάμεων κατοχής. Δημιουργήθηκαν από την κατοχική κυβέρνηση του Ιωάννη Ράλλη κατόπιν έγκρισης της Βέρμαχτ, με σκοπό τη δίωξη και εκτέλεση των κομμουνιστών και τη διατήρηση της έννομης τάξης, κυρίως στην ύπαιθρο, πλήττοντας έτσι και την όποια αντίσταση προέβαλλε ο ελληνικός λαός.

Τα τάγματα αυτά δημιουργήθηκαν δια του Νόμου 260/1943 που εκδόθηκε το 1943. Έδρασαν τον υπόλοιπο χρόνο της κατοχής, κυρίως στη Βόρεια Πελοπόννησο, τη δυτική Στερεά Ελλάδα, ιδίως στην Αιτωλοακαρνανία, την Εύβοια και την Αθήνα. Πολλοί ήταν εκείνοι που τα χαρακτήρισαν ως δωσιλογικά εξ αιτίας των οποίων και καταδικάστηκε στη συνέχεια ο πρωθυπουργός Ιωάννης Ράλλης, όχι όμως και οι εισηγητές της δημιουργίας αυτών.

Τη δημιουργία μιας τέτοιας δύναμης υποστήριξαν εξ αρχής οι εισηγητές Στυλιανός Γονατάς και Θεόδωρος Δ. Πάγκαλος, προκειμένου, όπως υποστήριζαν στην προβαλλόμενη προπαγάνδα τους, να εμποδίσουν μελλοντική επιστροφή του βασιλιά Γεώργιου Β' στην Ελλάδα.

Από την πλευρά τους, οι Γερμανοί είδαν ότι μια δύναμη κρούσης κατά της αντίστασης αποτελούμενη από Έλληνες είχε πολλά πλεονεκτήματα, καθώς όχι μόνο οι ντόπιοι γνώριζαν καλύτερα το έδαφος και τα πρόσωπα που συμμετείχαν στην αντίσταση, που σήμαινε ότι θα ήταν περισσότερο αποτελεσματικοί, αλλά, πρώτιστα, διευκόλυνε και το δικό τους έργο άνευ εμπλοκής δικών τους δυνάμεων, χωρίς και να παραβλέπεται ο εμφύλιος χαρακτήρας αυτών των συγκρούσεων με ό,τι σήμαινε για τους ίδιους.

Η προσέλευση εθελοντών στα Τάγματα ήταν αρχικά ελάχιστη, κι έτσι πυρήνα της νέας δύναμης αποτέλεσε η φρουρά των ευζώνων του Αγνώστου

Στρατιώτη τον Ιούνιο του 1943. Όμως, αργότερα, μετά τις ήττες σε Αφρική και Ιταλία, η Ελλάδα έγινε ευάλωτη σε πιθανή συμμαχική απόβαση. Έτσι, εντάθηκαν οι προσπάθειες για τη δημιουργία ντόπιων στρατιωτικών τμημάτων που θα πολεμούσαν την αντίσταση. Τον Ιανουάριο του 1944, η πίεση αυξήθηκε προς τους αξιωματικούς, που κλήθηκαν να καταταγούν υποχρεωτικά στα Τάγματα Ασφαλείας με κυρώσεις, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, τη διακοπή χορήγησης κουπονιών διατροφής και την απώλεια του δικαιώματος σύνταξης, αλλά και προς τους αστυνομικούς, με μαζικές απολύσεις από την Αστυνομία.

Ειδικότερα, στα Τάγματα κατατάσσονταν κυρίως εξαθλιωμένοι άνθρωποι που προσπαθούσαν έτσι να επιβιώσουν, καθώς η υπηρεσία συνοδευόταν με καλό για την εποχή μισθό και άλλα προνόμια και διευκολύνσεις. Παράλληλα, λάμβαναν μέρος εγκληματίες και καταζητούμενοι, αντικομμουνιστές αξιωματικοί, πολιτικοί καιροσκόποι, καθώς και μέλη οργανώσεων που είχαν έρθει σε σύγκρουση με τον ΕΛΑΣ ή είχαν διαλυθεί από αυτόν.

Η πρώτη αυτόνομη ενέργεια των Ταγμάτων Ασφαλείας στην Αθήνα ήταν η επιδρομή, στις 27 Νοεμβρίου 1943, στα στρατιωτικά νοσοκομεία και η εκκαθάρισή τους από κομμουνιστές. Διενεργούσαν επίσης ελέγχους σε σπίτια, που αποτελούσαν αφορμή για λεηλασίες και εκφοβισμό των πολιτών. Σε άλλες περιπτώσεις, ξυλοκοπούνταν και βιάζονταν γυναίκες που είχαν συγγενείς στον ΕΛΑΣ και τα σπίτια τους καίγονταν. Φρουρούσαν επίσης τα πτώματα όσων κρεμούσαν οι Γερμανοί έτσι ώστε να μην τα απομακρύνουν οι συγγενείς και να παραμένουν σε δημόσια θέα προς εκφοβισμό. Επίσης, όταν το Μάιο του '44 οι Γερμανοί κήρυξαν την Πελοπόννησο ζώνη πολέμου και απαγόρευαν την επικοινωνία, τις συγκεντρώσεις, τις μετακινήσεις καθώς και την κυκλοφορία τα βράδια, με την ποινή σύλληψης ή θανάτου, τα Τάγματα Ασφαλείας ανέλαβαν την τήρηση του μέτρου αυτού.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι τα Τάγματα Ασφαλείας συνεργάζονταν στενά με τις γερμανικές δυνάμεις κατοχής, τόσο ως μάχιμη δύναμη σε επιχειρήσεις όσο και σαν σώμα φύλαξης αιχμαλώτων, υποστηρικτική δύναμη, και ως αποσπάσματα θανάτου. Η συνεργασία τους χαρακτηριζόταν

από τους ίδιους τους Γερμανούς σε αναφορές τους ως εξαιρετική.

Κατερίνα Φέτσιου, Α5

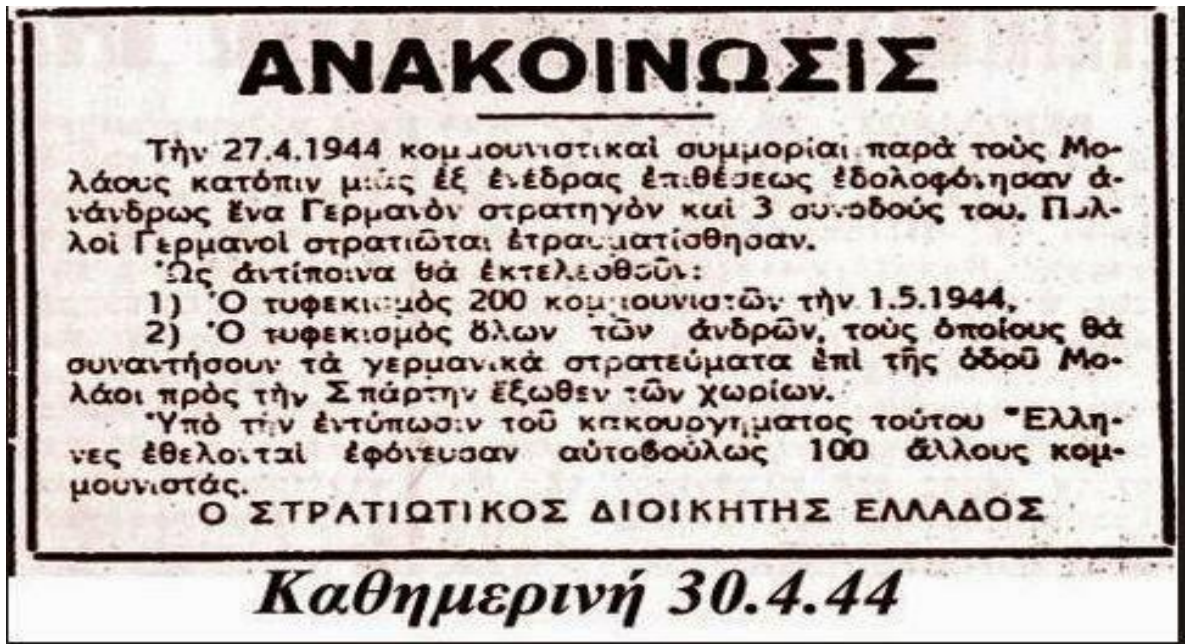
Μία από τις πιο αποτροπιαστικές ενέργειες συνεργασίας των Ταγμάτων Ασφαλείας με τους Γερμανούς κατακτητές είναι η σφαγή στο Χορτιάτη στις 2 Σεπτεμβρίου του 1944, για την οποία και η μαρτυρία της διασωθείσας Ελένης Νανακούδη που ακολουθεί.

«Εμείς εδώ πρέπει να ήμασταν καμιά εβδομήντα άτομα. Μας βάλανε τρεις-τρεις στην σειρά. Ακούσαμε να λένε "πού θα τους πάμε να τους εκτελέσουμε". Κάποιος είπε στο νεκροταφείο. Άκουσα έναν άλλον να λέει, "όχι στο νεκροταφείο θα μας φύγουνε, είναι χαμηλός ο τοίχος. Μην μας φύγει κανείς". Αντίθετα, ο φούρνος ήταν εδώ δίπλα στο σπίτι μας. "Θα τους βάλουμε μέσα στο φούρνο, είναι μεγάλο το οίκημα, θα χωρέσουνε", είπε κάποιος άλλος. Μόλις άκουσα τι λέγανε κρεμάστηκα από της αδερφής μου το λαιμό και της είπα θα μας σκοτώσουνε. "Όχι εσάς" μου είπε, "εμάς τους μεγάλους, τα μικρά δεν τα σκοτώνουν" μου είπε η αδερφή μου. Είκοσι χρονών ήταν αυτή. Ανοίξανε τις πόρτες, μας βάλανε στον φούρνο, εμείς που ήμασταν από τις πρώτες στην γραμμή ανεβήκαμε στο ζυμωτήριο επάνω. Μας είπαν να καθίσουμε. Καθίσαμε, στήσανε μπροστά ένα πολυβόλο στην πόρτα, στο ζυμωτήριο επάνω και άρχισαν να μας ρίχνουν. Σκοτώθηκε η μαμά μου πρώτα, μετά η αδερφή μου, μετά άρχισαν να φέρνουν δέματα χόρτα και μας τα έριξαν πάνω μας. Βάλανε φωτιά. Είδα μία κυρία κατέβαινε με το μωρό της αγκαλιά, πιάστηκε πίσω από την ρόμπα της και κατέβηκα κάτω. Εκεί ήταν όλοι σκοτωμένοι και κάτω γεμάτο με νεκρούς. Η κυρία αυτή δρασκελίσε την πόρτα να κατεβεί, εκείνη την ώρα βρέθηκαν μπροστά της και άκουσα που της λένε "κυρία μου που πας;" και την μαχαίρωσαν.

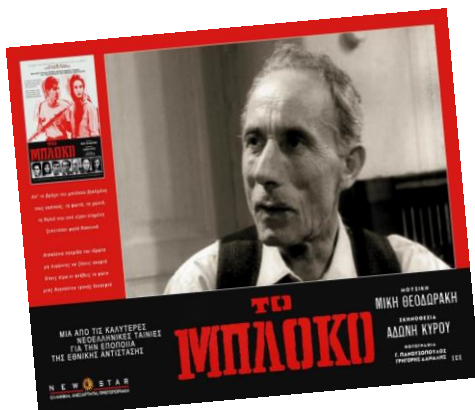
Έπεσε αυτή ανάμεσα στην πόρτα, εγώ όπως ήμουνα μικρή δεν με είδανε πίσω. Μπήκα κάτω από τον πάγκο και δεν με είδανε. Πέρασε λίγη ώρα και βγήκα. Είδα ησυχία εκεί στην αυλή και βγήκα άκουσα κουβέντες στον δρόμο. Που να πάω; Και έξω στην αυλή είχε σκοτωμένους αρκετούς, όσοι δεν χωρούσαν τους σκοτώνανε στην αυλή και έπεσα μπρούμυτα εκεί επάνω στους σκοτωμένους και έκανα τη νεκρή. Εκεί πέρασε αρκετή ώρα, δίπλα μου ήταν μια κυρία, θήλαζε το μωρό της. Ήταν νεκρή και το μωρό

θήλαζε. Μια έκλαιγε, μια θήλαζε, ήρθαν και βλέπανε το μωρό και γελοούσαν που θήλαζε από την μάνα.

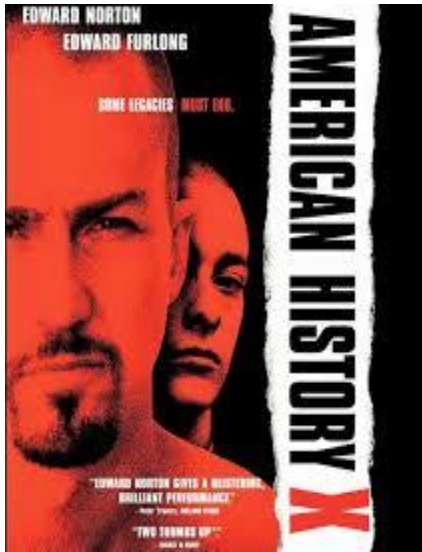
Εντωμεταξύ αυτή αιμορραγούσε ακόμα. Επάνω μου ερχόταν όλο το αίμα, αλλά δεν μιλούσαμε. Τίποτα κανείς. Αρχισαν να μας κλοτσάνε μήπως έχει κανέναν ζωντανό, αλλά δεν μπορούσαν να καταλάβουν γιατί ο κόσμος ακόμα ξεψυχούσε και δεν μπορούσαν να καταλάβουν ποιος ήταν ζωντανός ποιος ήταν νεκρός. Εκεί περίμενα λιγάκι. Αρχισε να βραδιάζει, άρχισε να καίγεται το οίκημα, ο φούρνος. Δεν μπορούσαμε να καθίσουμε άλλο, δίπλα ήταν το σπίτι μας, πήγα εκεί.»

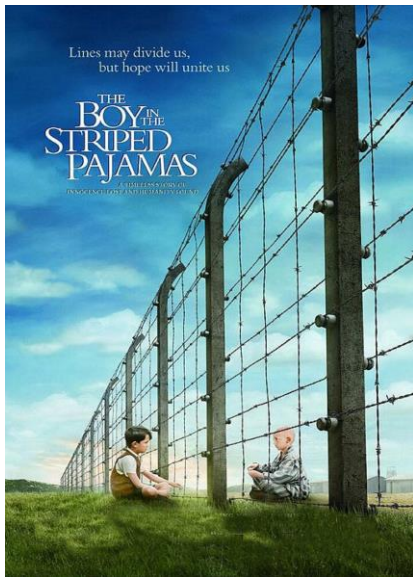
Ελληνικές ταινίες που αναφέρονται στη δράση των Ταγμάτων Ασφαλείας

Άλλες ταινίες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

Μαθήματα Αμερικάνικης Ιστορίας, 1998

Το αγόρι πίσω από το συρματοπλέγμα, 2008

ΑΜΗΝ, 2002

Το ταμπούρλο, 1979

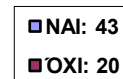
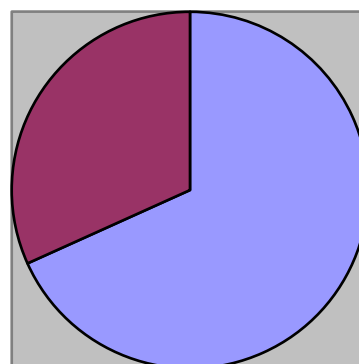
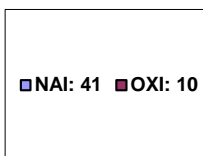
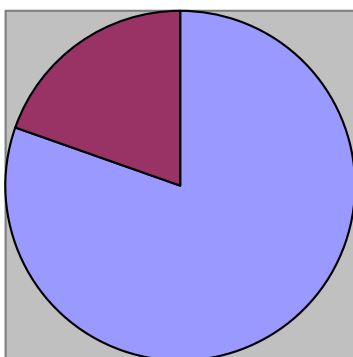
Και τόσες ακόμη...

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

1. Γνωρίζετε τι είναι ο ναζισμός ;

ΑΓΟΡΙΑ: 51

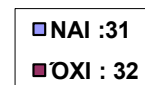
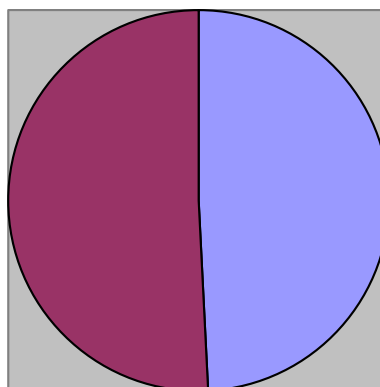
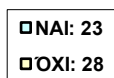
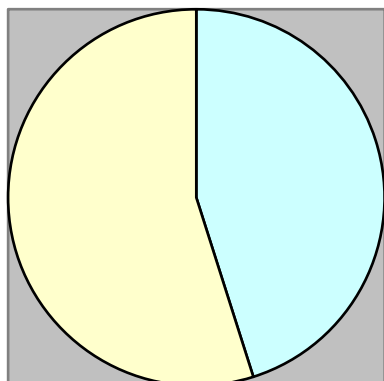
ΚΟΡΙΤΣΙΑ : 63

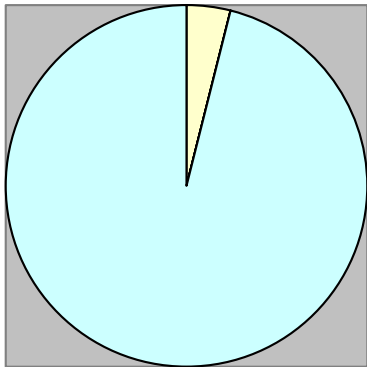
2. Γνωρίζετε εγκλήματα που διέπραξαν οι ναζί ;

ΑΓΟΡΙΑ

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

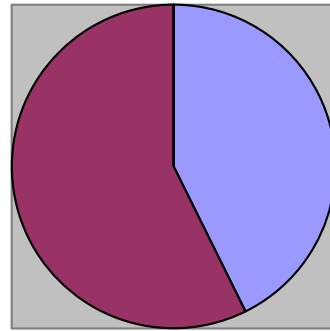

3. Από ποια χώρα ξεκίνησε ο ναζισμός ;
ΑΓΟΡΙΑ

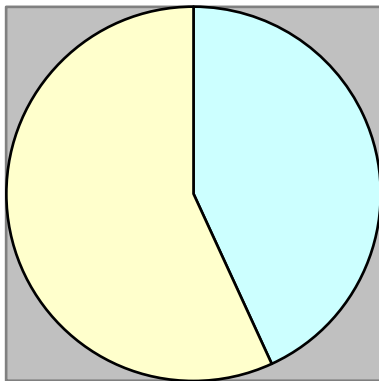
□ ρωσια: 2
□ ιταλια: 0
□ γερμανια: 49

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

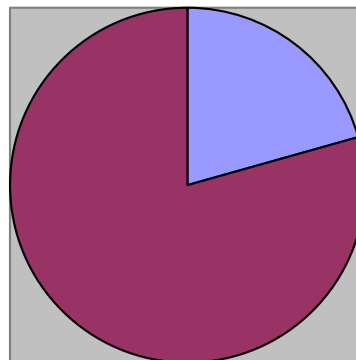
■ ΡΩΣΙΑ: 7
■ ΓΕΡΜΑΝΙΑ: 52
□ ΙΤΑΛΙΑ: 4

4. Πιστεύετε ότι έγιναν διώξεις μόνο κατά των Εβραίων ;
ΑΓΟΡΙΑ

□ ΝΑΙ: 22
□ ΌΧΙ: 29

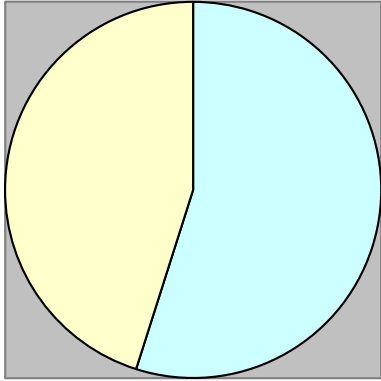
ΚΟΡΙΤΣΙΑ

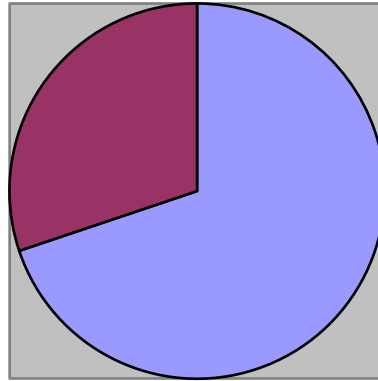
■ ΝΑΙ: 13
■ ΌΧΙ: 50

5. Πιστεύετε ότι μπορεί να αναβιώσει ο ναζισμός σήμερα ;
ΑΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

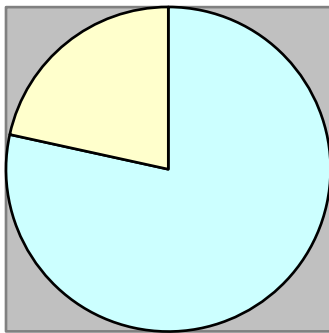

□ ΝΑΙ: 28
□ ΌΧΙ: 23

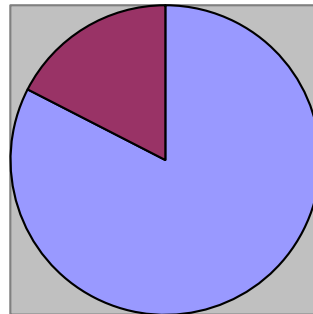

■ ΝΑΙ: 44
■ ΌΧΙ : 19

6. Υπάρχουν εκδηλώσεις νεοναζισμού σήμερα παγκοσμίως ;
ΑΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

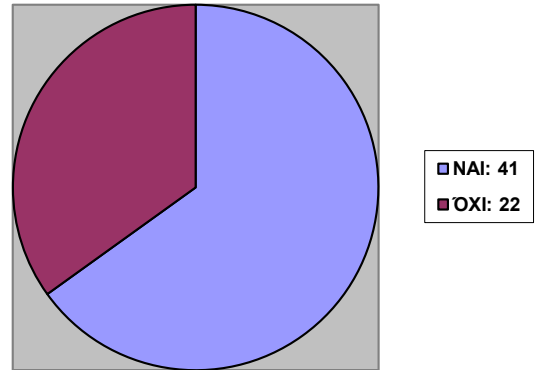
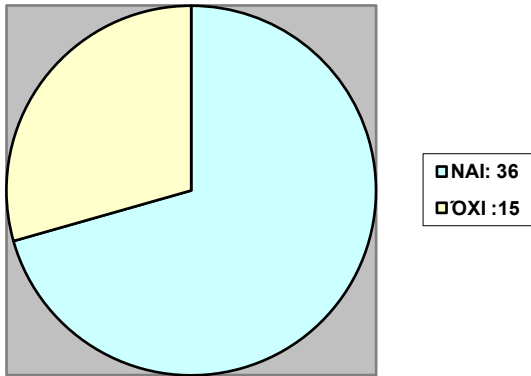

□ ΝΑΙ: 40
□ ΌΧΙ: 11

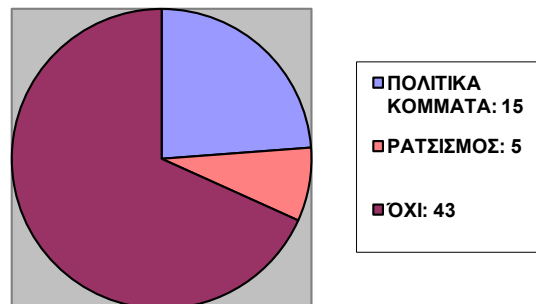
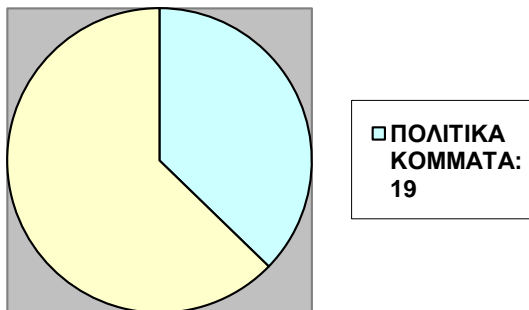

■ ΝΑΙ: 52
■ ΌΧΙ: 11

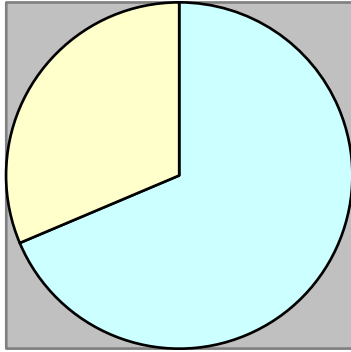
7. Πιστεύετε ότι αφορά την Ελλάδα το θέμα του νεοναζισμού;
ΑΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

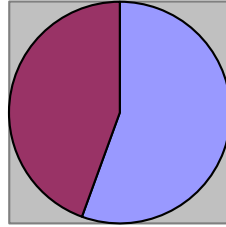
8. Μπορείτε να περιγράψετε κάποια ναζιστική συμπεριφορά ;
ΑΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

9. Έχετε δει κάποια ταινία που πραγματεύεται τον ρατσισμό ;
ΑΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

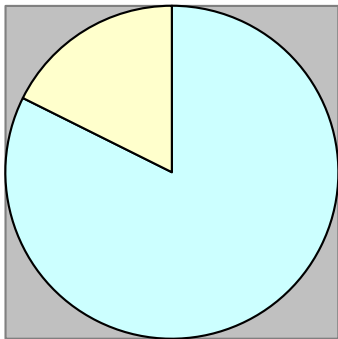

□ ΝΑΙ: 35
□ ΟΧΙ: 16

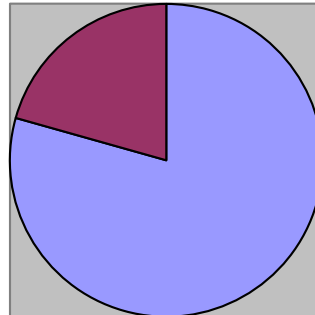

■ ΝΑΙ:
35

10. Πιστεύετε ότι ο κινηματογράφος μπορεί να προσφέρει ιστορική γνώση ;
ΑΓΟΡΙΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

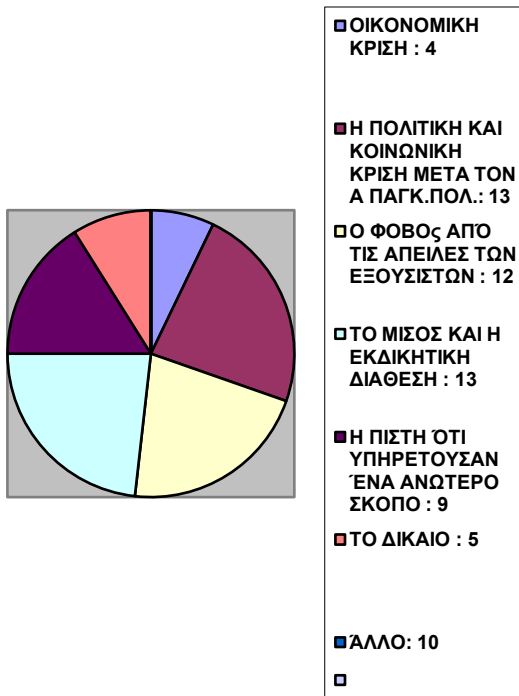
□ ΝΑΙ: 42
□ ΟΧΙ: 9

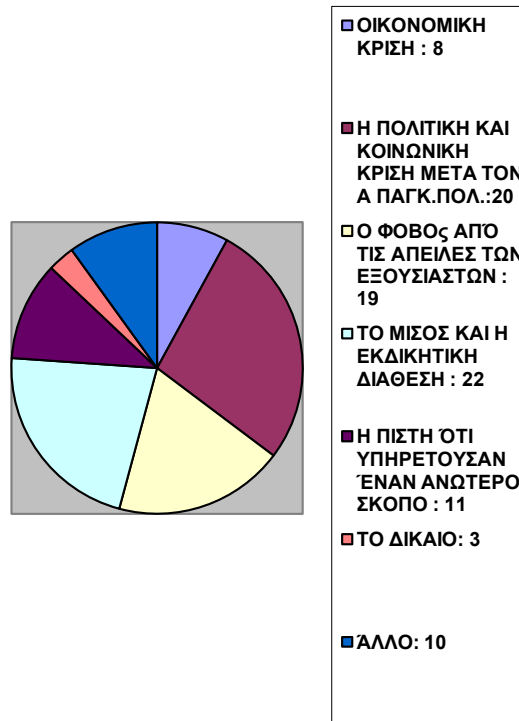
■ ΝΑΙ :50
■ ΟΧΙ:13

11. Τι πιστεύετε ότι κατάφερε να πείσει τόσους ανθρώπους να υιοθετήσουν την ιδεολογία των ναζιστών;

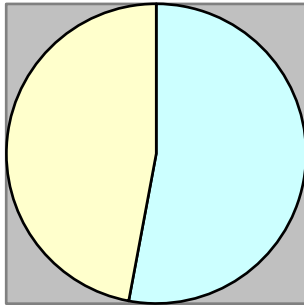
ΑΓΟΡΙΑ

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

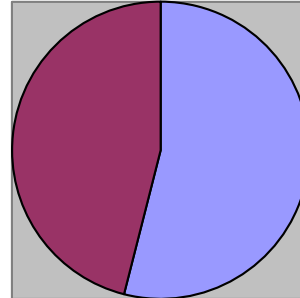

12. Το θέμα του ναζισμού :
ΑΓΟΡΙΑ

□ ΜΕ ΑΦΟΡΑ: 27
□ ΜΕ ΑΦΗΝΕΙ
ΑΔΙΑΦΟΡΟ: 24

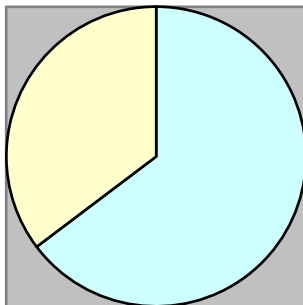
ΚΟΡΙΤΣΙΑ

□ ΜΕ ΑΦΟΡΑ: 34
■ ΜΕ ΑΦΗΝΕΙ
ΑΔΙΑΦΟΡΟ: 29

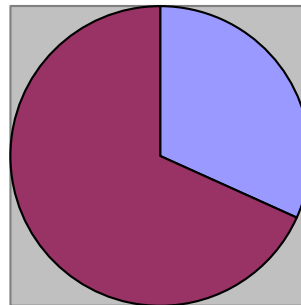
13. Πιστεύετε ότι το σχολείο παρέχει την απαραίτητη γνώση για την κατανόηση της ιστορίας και την αποφυγή των ίδιων σφαλμάτων ;

ΑΓΟΡΙΑ

□ ΝΑΙ: 33
□ ΟΧΙ: 18

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

□ ΝΑΙ: 20
■ ΟΧΙ: 43

Κάλλη Μαντραφούδη, Μαργαρίτα Δερδελάκου, Α1

Συμπεράσματα

Υστερα από την έρευνα που κάναμε στο σχολείο μας σχετικά με το θέμα του ναζισμού λάβαμε τα εξής ανησυχητικά αποτελέσματα.

Αρχικά, διαπιστώνουμε πως η πλειοψηφία γνωρίζει την έννοια του ναζισμού αλλά υπάρχουν και μερικά παιδιά που δεν γνωρίζουν, γεγονός ανησυχητικό αφού στις μέρες μας τα παιδιά εκτός από το σχολείο ενημερώνονται και από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Επίσης είναι θλιβερό πως οι περισσότεροι δεν έχουν καμία επίγνωση για τα εγκλήματα που διέπραξαν οι Ναζί. Από την άλλη μας χαροποιεί ότι σχεδόν όλοι οι μαθητές που ερωτήθηκαν γνωρίζουν από ποια χώρα προέρχεται ο Ναζισμός όμως δυστυχώς κάποιοι άλλοι απάντησαν πως ξεκίνησε από την Ιταλία ή την Ρωσία, γεγονός που ίσως μαρτυρά σύγχυση των εννοιών του φασισμού και του ναζισμού και ίσως ακόμη και του κομμουνισμού.

Με παρόμοιο τρόπο απάντησαν οι μαθητές στην επόμενη ερώτηση, ότι διώξεις έγιναν μόνο κατά των Εβραίων. Δηλαδή η πλειοψηφία γνωρίζει πως δεν ήταν οι μόνοι αλλά και πάλι υπάρχει η μειοψηφία που βρίσκεται στην άγνοια.

Στη συνέχεια καταλαβαίνουμε ότι περισσότερα αγόρια και λιγότερα κορίτσια πιστεύουν ότι δεν μπορεί να αναβιώσει ο ναζισμός σήμερα πράγμα περίεργο καθώς θα πρέπει να έχουν προβληματιστεί με όλα αυτά τα εγκλήματα ναζισμού που γίνονται στη χώρα μας αλλά και παγκοσμίως. Παρ'όλα αυτά που προηγήθηκαν αντιλαμβανόμαστε πως τα περισσότερα παιδιά γνωρίζουν πως υπάρχουν εκδηλώσεις νεοναζισμού σήμερα στον κόσμο και ειδικότερα στην Ελλάδα πράγμα που έρχεται σε αντίθεση με τις απαντήσεις που έδωσαν σε προηγούμενη ερώτηση. Επιπλέον είναι περίεργο ότι δεν μπορούν να περιγράψουν ναζιστικές συμπεριφορές αφού υπάρχουν τόσα παραδείγματα που θα μπορούσαν να αναφέρουν. Επίσης, αναμενόμενη ήταν η απάντηση σχετικά με τα πολιτικά κόμματα.

Επιπρόσθετα, μας ικανοποιεί που οι μαθητές έχουν παρακολουθήσει ταινίες σχετικά με τον ναζισμό και τον ρατσισμό αλλά και ότι πιστεύουν πως μπορούν να αντλήσουν ιστορικές πληροφορίες μέσα από αυτές.

Συνεχίζοντας, αξιοπρόσεχτη είναι η απάντηση κάποιων μαθητών οι οποίοι είπαν πως τόσοι άνθρωποι υιοθέτησαν την ιδεολογία του ναζισμού

γιατί θεωρούσαν πως αυτό ήταν το σωστό. Ακόμη μας αφήνει άφωνους ότι σχεδόν οι μισοί μαθητές αδιαφορούν για το θέμα του ναζισμού και δεν ανησυχούν μήπως επαναληφθεί η ιστορία παρόλο που βλέπουν την κατάσταση που επικρατεί σήμερα. Τέλος, παρατηρούμε ότι οι απόψεις μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών δίστανται καθώς τα περισσότερα αγόρια πιστεύουν ότι η γνώση που τους παρέχει το σχολείο όσον αφορά τον ναζισμό είναι αρκετή ενώ αντίθετα τα κορίτσια την θεωρούν ελλιπή.

Συμπερασματικά, όλες οι παραπάνω απαντήσεις που λάβαμε δεν είναι άκρως ικανοποιητικές αφού υπάρχουν παιδιά που δεν γνωρίζουν σχεδόν τίποτα σχετικά με τον ναζισμό. Επίσης δεν ήταν λίγες οι φορές που μερικές απαντήσεις έρχονταν σε σύγκρουση με κάποιες άλλες. Αναμφισβήτητα, μετά από τις γνώσεις που αντιληφθήκαμε πως έχουν τα παιδιά δίνοντας αυτές τις απαντήσεις είναι φανερό πως το σχολείο δεν παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις για την κατανόηση της ιστορίας και την αποφυγή των ίδιων σφαλμάτων.

Ραφέλα Στεργίου, Κλεοπάτρα Τρέσαλου, Α4

Πηγές - Βιβλιογραφία

- www.foundation.parliament.gr
- “Ιστορία του νεότερου και σύγχρονου κόσμου” Γ' Γενικού Λυκείου, ΟΕΔΒ
- «Αδόλφος Χίτλερ: ο ηγέτης και η εποχή του ή Το ατομικό ως έκφραση του συλλογικού και το αντίστροφο», ebook της Αμαλίας Κ. Ηλιάδη
- “ Οι «περιπέτειες» της Τζαζ στο Τρίτο Ράιχ, www.toportal.gr
- Βενιαμίν Καπόν: Συνέντευξη ενός επιζήσαντα του Ολοκαυτώματος στη Σοφία Χριστοφορίδου
https://sofistories.wordpress.com/2013/10/29/veniamin_capon/
- www.imdb.com
- www.wikipedia.org
- «Το πείραμα του Μίλγκραμ», (επανάληψη δημοσιευμένη στο youtube <https://www.youtube.com/watch?v=eIvzE2GWopE>)